Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 125 — ՈՒՐԲԱԹ 1 ՅՈՒՆԻՍ 1884 (Ն. Տ.) 13 ՅՈՒՆԻՍ — 19 ՇԱՊԱՆ 1301

ԳԱՅՏԱՆՔ

Ծանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 ղուրուշ․ երկու անգամէն աւելի 2 ղուրուշ է․ [illegible] համար զատ սակարկութիւն կըլլայ։

Օրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որ և իցէ գրութիւն պէտք է ուղղել

[illegible]

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ․ Ղալաթիա, [illegible] խան․ [illegible]

درعلیه‌ده غلطه‌ده نورادونکیان خانده { اردولك } غزته‌سی اداره‌سنه

40 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ	համար	Տարեկան	ղաՀեկան	արծաթ 200
»	»	Վեցամսեայ	»	» 100
»	»	Եռամսեայ	»	» 50
»	»	Ամսական	»	» 20
»	»	Հատով	»	» 1
Գաւառաց	համար	Տարեկան	»	» 240
»	»	Վեցամսեայ	»	» 120
»	»	Եռամսեայ	»	» 60
Օտար	երկիրներ	Տարեկան	Ֆրանք	56
»	»	Վեցամսեայ	»	28

Դուրս գրկուած լրագրաց ճամբու ծախքը խմբագրութեան վրայ է։

40 ՓԱՐԱ

Կ. ՊՈԼԻՍ
ՈՒՐԲԱԹ 1 ՅՈՒՆԻՍ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՆԳԱՆԱԿԻՑ ՄԱՍՆԱԺՈՂՈՎ

Սահմանադրութեան Տարեդարձին առթիւ մեր հրատարակած երկու յօդուածոց մէջ, Սահմանադրութեան [illegible] պատճառները [illegible] վրայ խօսելով, եկեղեցականաց ու մեծատանց դասերուն ազգային գործերու աջակցութիւն չընծայելն ևս յիշած էինք իբրեւ մասնաւոր պատճառ մը։ Սահմանադրութիւն կը նշանակէ ժողովրդեան ամեն դասուց աջակցութիւնն հանրային օգտին համար։ Երբ հանրային գործոց բեռը մասնաւոր դասու մը վրայ ծանրի, արդիւնքը կամ բռնապետութիւն է, կամ տկարութիւն։ Սահմանադրութենէն թէ՛ առաջ և թէ՛ ետքը, կը տեսնենք թէ Ազգին ամեն դասուց սրտագին և անկեղծ գործակցութիւնը ձեռք բերել հնար չէ եղած։ Մեր ջանից ամլութիւնը մեծ մասամբ կարելի է բացատրել այս միակ պատճառաւ։ Բայց պէտք է որ փորձառութիւնն ուղղէ մեր ազգային սխալներն։

Առաւել կարեւոր ձեռնարկութիւն մը։ Կը փափաքինք ունենալ ի Կ. Պոլիս Կեդրոնական վարժարան մը, որ մեր ազգային թաղային վարժարաններէն ելնելով՝ իրենց ուսմունքը կատարելագործեն, և որ պատրաստուին ուսուցիչներ և գաւառականներ։ Թուրքիոյ իբր երկու միլիոն Հայք այս տեսակ ո՛չ թէ մէկ այլ քանի մը հաստատութեանց պէտք ունին, բաւ որում կը ճանչնան կրթութեան կարեւորութիւնը։ Մենք ցարդ մէկ հատ անգամ չունեցանք։ Այս մեծ պակասը լրացնել կ'ուզենք։

Ազգին մէջ կա՛յ դաս մը որ ժխտէ այսպիսի հաստատութեան մը պէտքը։ — Չենք կարծեր։ Բայց լոկ ազգային հանրական հասոյթներով այդպիսի հաստատութիւն մը հիմնելու վրայ խորհիլ աւելորդ է։ Մասնաւոր նպաստ հարկաւոր է։ Աւելի է, հա՛րկ է որ մեծատանց դասն իրմէ սպասուած կարեւոր դերը կատարէ այսպիսի ձեռնարկութեան մը մէջ։

Ս. Պատրիարք Հայրը մէկ ու կէս տարի առաջ այս խորհրդով էր որ կոչում բրաւ այն պատուարժան ազգայնոց, որք ստորագրեցին 1500 ոսկւոյ գումարը։ Խնդիր բաւական ժամանակ մոռացութեան մատնուելէ յետոյ, նորէն ձեռք առնուած է։ Ո՛չ Ն. Սրբազնութեան, ո՛չ ալ այն պատուարժան ազգայնոց արժանապատուութեան զգացումները թոյլ կրնար տալ որ [illegible] թողուած մնար ընդ միշտ։

Քաղաքական ժողովոյ հետ և Ն. Սրբազնութեան նախագահութեամբ երկու տեղի ունեցած խորհրդակցութիւններէ յետոյ, գործն առժամ յանձնուած կը մնայ մէկ ու կէս տարի առաջ կազմեալ Հանգանակից Մասնաժողովի ձեռքը, ստորագրեալ գումարը գանձելու և Կեդրոնական վարժարանի հաստատման ծրագիր մը բերելու համար։

Ինչպէս կ'երեւի, Հանգանակից Պատ. Մասնաժողովին փութաջան գործունէութենէն կախում ունի առաջին և կարեւորագոյն քայլը վասն հաստատման Կեդրոնական վարժարանի։

Այս պարագայն առիթ մը կ'ընծայէ մեզ, յիշեալ 1,500 ոսկին ստորագրող անձանց և ընդհանրապէս նոյն դասու պատկանող ազգայնոց խորին ուշադրութիւնն հրաւիրելու առաջարկեալ ձեռնարկին կարեւորութեան վրայ, և իրենց [illegible] գործակցութիւնը խնդրելու։

Դեռ անցեալ օր խօսեցանք Իզմիրի Ս. Հռիփսիմեանց վարժարանին կառուցման վրայ։ Օտար ազգերէն բերուած օրինակներ բաւական հաւանել չեն թուիր մեր Պոլսեցի ազգայնոց, որք մեզ անծանօթ ամեն տարբերութիւն՝ միջավայրի և ընկերային պայմաններու զանազանութեան կը վերագրեն անմիջապէս։ Բայց երբ Իզմիրի Հայերն են որ օրինակ կ'ընծայենք Պոլսոյ Հայոց, չենք կարծեր թէ այդ տեսակ առարկութիւնք կարենան լինել։

Արդ, Իզմիրի հայ հարուստներն, իրենց առատ նուէրները միացնելով ուրիշ դասերու համեստ նուէրներուն և ազգային մտաւորին հայթայթել կրցած միջոցներուն հետ, իբր 4,000 ոսկւոյ ծախուք աւարտեցին մեծ և գեղեցիկ դպրոցի մը շինութիւնն, որ պատիւ կը բերէ Իզմիրի Հայ հասարակութեան։

Եթէ մեք ալ 4,000 ոսկւոյ նախնական դրամագլուխ մը կարենայինք հայթայթել Կեդր. վարժարանին համար, այն կարեւոր հաստատութիւն [illegible]։

Ի [illegible]։ [illegible] Մասնաժողովին պատուարժան անդամներէն [illegible] ազգասիրութեան կամ նախանձախնդրութեան կողմէ։ Կամ թէ արդեօք Կ. Պոլսոյ համար նուազ հարկաւոր է Կեդրոնական վարժարան մը որ բնաւ չկայ Ազգին մէջ, քան աղջկանց Նոր դպրոց մը՝ Իզմիրի համար։

Մեք միջոցներու մասին բծախնդիր չենք։ Թո՛ղ Կեդրոնական վարժարան մը հաստատուի Ազգին համար՝ որո՛ւ առաջնորդութեամբ, որո՛ւ օժանդակութեամբ, որո՛ւ հովանաւորութեամբ որ լինի՝ մեք անտարբեր ենք։ Այս նուրբ զանազանութիւններուն գնել՝ վարդապետական ([illegible]) և հայեցողական մասը ստանալ անձանց ամենց գործն է, որոց խորհրդոց ու վարդապետութեանց ապարդիւն փորձն Ազգն բաւական տեսաւ մանաւանդ վերջին տարիներուն մէջ։ Իբրեւ գործնական մարդ, մեք կը նայինք արդիւնքին, և մեծապէս գոհ պիտի լինինք եթէ յիշեալ «Հանգանակից Մասնաժողովն», առանց ազգային խլրտմութիւն մը լինելու, ի գլուխ հանէ գործ մը, յորում ցարդ ազգային խլրտմութիւնք թերացած են։

Եթէ այդ Մասնաժողովին ուղղակի կամ անուղղակի անդամակցող մեծատունք անկեղծապէս կը փափաքին որ Ազգն Կեդրոնական վարժարան մը ունենայ, և յօժարօրէն մտադիր են գործ մը կատարել, ապահով կրնան լինել թէ իրենց խորհուրդներ ու գոհութիւններ ըստ արժանւոյն պիտի գնահատուին Ազգին կողմէ, և թէ թող չկարծեն որ բնաւ որ յանուն որ և է բծախնդրութեան, յանուն որ և է վերացական սկզբանց, արգելք յարուցանի իրենց գովելի ջանադրութեանց դէմ։

Շատ կերպեր կան Կեդրոնական վարժարան մը հիմնելու։ Կարելի է որ հայ մեծատունք ամբողջ դրամագլուխն իրենց գնով հաստատեն մեծ վարժարան մը և Վարժապետանոց մը, ընդունին [illegible] ուսանողներ, և իրենց կողմէ կազմեալ Հոգաբարձութեամբ մը վարեն այդ հաստատութիւն։ Ինչպէս յարմար մնաւոր կը լինի արդարեւ, բայց մի և նոյն արդիւնքը կ'ընծայէ Ազգին։

Դարձեալ, կարելի է որ մեծատունք նախնական դրամագլուխ մ' միայն գնեն, և ազգային արդէն կեցող հաստատութիւն մը, օրինակի համար Ղալաթիոյ վարժարանը, Կեդրոնական վարժարանի մը փոխելով, անոր հասոյթներով հայթայթել Կեդր. վարժարանին պահպանման ծախուց մէկ մասն։

Այս պարագային մէջ, որովհետեւ ազգային յարկ մը և ազգային եկամուտներ կը յատկանան Կեդրոնական վարժարանին, անոր մատակարարութեան մէջ Ազգն ևս բաժին պարտի ունենալ։ Կարելի է յայնժամ միացեալ Հոգաբարձութիւն մը կազմել, որոյ անդամոց մէկ մասն Նուիրատու մեծատանց և միւս մասն ալ Կեդրոնական Վարչութեան կողմէ նշանակուին։

Եթէ գործադրութեան այս եղանակն ընդունուի, Ղալաթիոյ ազգային կալուածոց պարտքերը [illegible] անոնց ամբողջ արդիւնքը Կեդր. վարժարանին յատկացնել կ'առաջարկուի։ Այս ծրագիր անընդունելի բան մը չունի մեզ համար։ Երկու դիտողութիւններ միայն կ'ընենք. մին այն է թէ Ղալաթիոյ թաղին հասոյթները բաւական չեն Կեդր. վարժարան մը մատակարարելու, և ուրիշ հասոյթներ ևս հարկ է սահմանել մինչեւ որ վարժարանի բացը թոշակներով կարենայ գոցուիլ։ Մեր երկրորդ դիտողութիւն ալ՝ չափահաս ուսանողներ Ղալաթիոյ Կեդր. վարժարանը զրկելու անպատշաճութեան և չէնքին դրից աններելի անյարմարութեան դէմ է։ Սակայն Կեդր. վարժարանի [illegible]տեղափոխութիւն մ' անհնար չէ։

Բայց մեք աւելորդ կը համարինք մեր ընթերցողներն զբաղեցնել այս և ուրիշ մանրամասնութեամբ։ Եթէ հաստատ կամք և քիչ մը զոհողութեան զգացում ցոյց տրուի մեր մեծատանց դասուն կողմէ՝ անհնարին բան մը չկայ։

Եւ ժամանակ է վերջապէս, որ Հանգանակից Մասնաժողովին անդամք ու անոնց բարեկամք ի հանդէս բերեն այդպիսի գովելի տրամադրութիւններ, և ցոյց տան փորձով թէ, ազգային մեծ ձեռնարկութեանց մէջ մեծատանց դասը կը ճանչէ իր բաժնին ինկող պարտականութիւնները։

ՌՈԴՈՍԹՈՅԻ ՎԻՃԱԿԸ

Մայրաքաղաքիս մերձակայ նշանաւոր գաւառի մ' Ռոդոսթոյի մէջ բաւական ժամանակէ հետէ առաջնորդական խնդիր մ' յուզիլ սկսած է։ Վիճակայնոց ստուար մասն կը տրտնջան, թէ Առաջնորդն, Գեր. Տ. Ներսէս եպիսկոպոս, [illegible] պաշտօնավարութենէն հետէ ցարդ ազգային վարչական ու կրթական կարեւորագոյն գործոց համար եռանդուն ու արդիւնաւոր շարժում մը ունեցած, և գործունէութեան ու փութաջանութեան օրինակ հանդիսացած չէ ձեռնհաս ու բանիբուն անձանց։ Այս գանգատանաց ձայներ ո՛չ միայն մինչեւ Պատրիարքարան կու գան, այլ և ազգային լրագրաց ամանց մէջ արձագանգ գտած են, և թէեւ՝ վիճակայնոց ամանց և երբ ի դիմաց այս կամ այն վարչական մարմնոյ՝ Գեր. Առաջնորդին համար գոհութեան ցոյցեր տեղի կ'ունենան մերթ, սակայն Գեր. Առաջնորդին այս կամ այն հանրօգուտ արարուածոց ու գործոց վրայ ո՛և է ծանօթութիւն չունենալով, մինչդեռ գանգատանաց գլուխն է նոյն իսկ վիճակին մայր քաղաքին վարժարանաց միայն փակեալ և միայն լքեալ լինելն։

Արեւելք որ աննշան և փոքրիկ գաւառի մը ազգայնոց գանգատանաց ձայներն անգամ լսելու և հետազօտելու պարտաւոր կը համարի զինք, չէր կրնար անտարբեր մնալ Ռոդոսթոյի պէս նշանաւոր գաւառէ մը բարձրացեալ գանգատանաց առջեւ։ Ուստի բաւական հետազօտելէ յետոյ՝ ցաւելով նկատած է որ արդարեւ Ռոդոսթոյի Գեր. Առաջնորդն, թէեւ հանդարտաբարոյ եկեղեցական մ'է, բայց վարչական անձնաւորութիւն մը լինելէ հեռի կը գտնուի, և գործելու ու աւելի բաւական կը պակսին իրմէ։ Կարի հաւանական է, որ Ն. Գերապատուութիւնն ի [illegible] կը հրաժարի, և կուզէ տեղի տալ արժան ու եռանդուն եկեղեցականի մը ի հովուութիւն Ռոդոսթոյի վիճակին, որ իւր բոլոր թեմերով, — Կէլիպօլու, Տարանիէ, Զօրլու, ևն — բարեկեցիկ կացութեան մէջ կը գտնուի բարեբաղդաբար, և վիճակին ամեն կողմն բնակող Մերայնոց մեծագոյն մասն անկարօտ դիրք մ' ունին, և ի հարկին կրնան նիւթապէս ու բարոյապէս օժանդակել հովուական ջանից ու ձեռնարկութեանց։ Արեւելք կը յուսայ թէ Գեր. Տ. Ներսէս եպիսկոպոս կը մնէ իւր հրաժարականին վրայ, և սիրոյ միաբանութեան՝ խաղաղութեան և փութաջանութեան յորդոր կարդալով ժողովրդեան, կը մեկնի [illegible] հրապարակաց կարեւորութիւն տալու, և թող կուտայ որ արտաքին ու ներքին բազում հոգերէ զերծ ու ազատ գտնուող այս բարեկեաց ժողովուրդն, յանուսեր եռանդուն եկեղեցականի մը առաջնորդութեամբ՝ ազգային վարչական բարեկարգ կազմութիւն մ' ունենայ, իր արժանաւոր դիրքն առնու առաջի տեղական կառավարութեան, և ազգային կրթական գործն յառաջ մղուի ըստ արժանւոյն։ Տարակոյս չկայ որ եթէ Ռոդոսթոյի վիճակն այսպէս վերանորոգի, սակաւ ժամանակէ յետոյ կրնայ օրինակ հանդիսանալ ուրիշ բազում գաւառաց, որոց մեծ մասն դժբաղդաբար զուրկ են այն դիւրութիւններէն ու բարեկեցութենէն, զորս լիովին կը վայելէ Ռոդոսթոյի վիճակը։ Չեմք յուսար, որ այս տողերէն յետոյ երկար տեւէ Ռոդոսթոյի ներկայ անհաճոյ կացութիւնն, և մեզ հարկ լինի [illegible] և անցնիլ Գեր. Տ. Ներսէս եպիսկոպոսը մեղադրողներուն կարգը։

ՀՆԱԳԻՏԱԿԱՆ

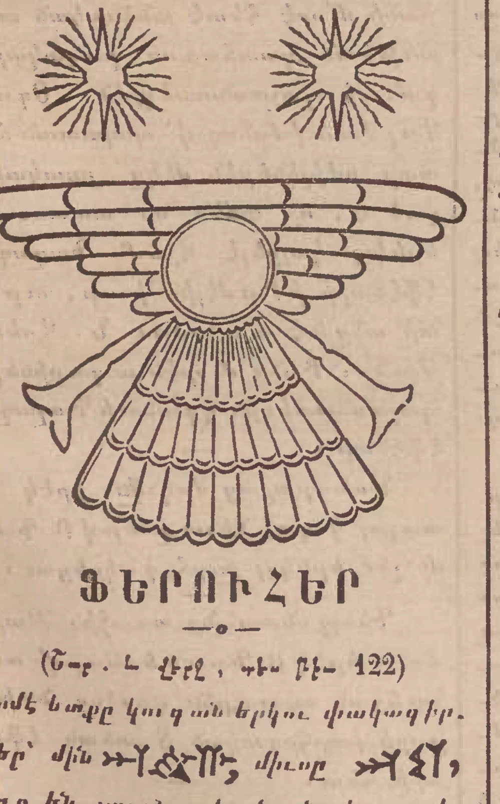

ՖԵՐՈՒՀԵՐ

(Տես. [illegible] 122)

Իրմէ առաջ կու գան երկու փակագիրներ՝ մին [illegible], միւսը [illegible], որք են յայտնապէս նշանակք արեգական և լուսնի. այս երեքին 'ի միասին [illegible] ընդարձակ արձանագրութեանց ամեն պարբերութեանց մէջ յաճախ որ կերպով յիշատակութիւն կ'ըլլայ [illegible] առաջին դիցուհին Անահիտ անուանած է, որ ընդդէմ չէ. բայց ինչպէս կ'ըսուի նա յաջորդ երկու փակագրաց արական սեռի դիքն առաջ նոյն հետ թուելով հայկական երրորդութիւն լսա. այս բանս մանաւանդ մի անմասնաւորութեան գրելի է նորա կողմանէ. զի արական և իգական սեռէ խառն՝ աստուածոց երրորդութեան օրինակ չունի նա. երրորդութեան մը երեք դէմքերն ալ արական են միշտ. իսկ երեքն ալ իգական սեռէ, այսինքն դիցուհեաց երրորդութիւն կայ, բայց կրնամք ասել թէ լեզուի յատկութեան մի կատակն է այն։ — Երրորդութիւն նախնական գաղափարով Աստուծոյ արարող պահպանող և նորոգող զօրութիւնը անձնաւորելով երրորդութիւն մը խմբել՝ Հայոց հին հաւատալեաց մէջ գտուիլը Տօսրոյ բևեռաձեւ արձանագրիչներով չհաստատուիր։ Կ'երեւի թէ հին Հայկազանց ժամանակ անոնց գլխաւոր աստուածներն եղած են արեգակն և լուսին. իսկ Անահիտ Տիկին [illegible] ժամանակի ընդունելութիւն։ Ա. [illegible] Սկայից ժամանակ ընդունուած կը թուի. Թերեւս Աւեստայի ազդեցութեան ալ. — Բազմաց վայր եր կու լուսաւորք կրնան լինել արեգական և լուսնի նշանակաւ և երեւելի պատկերներ։

Համայնք որ ունեցան Փերուհեր պատկերին Փրաւաշին նշանակը՝ և ոչ պաշտամունքն գլխովին հանդար[illegible] իբր [illegible] թէ այդ [illegible]։

Այս Փերուհակի [illegible] Աստուածոյ գուշակ հետ մէկտեղ գտնելուն համար անշուշտ Հայկազանց ժամանակի և Տօսրոյ բևեռագրոց հնութիւնը պէտք է ունենայ և կարելի է որ նոյն իսկ Աշոտոյ կամ նորա հօր Արշամայ Փրաւաշին նշանակ պատկերն է այն։

Փերուհերները Թագաւորաց շիրիմներու վրայ և կամ անոնց պատկերաց մօտ դրուելուն համար, և դարձեալ շրջանակին մէջի անձն արքայական [illegible] բոլորն և իւր ունենալուն համար [illegible] նշան հանգուցեալ էր. բայց այժմ կը տեսնենք որ այդ համարումը չէ [illegible] մեք պէտք չ'ունենալ, [illegible] որ ամեն արդար մարդ ինչպէս ունի իր Փրաւաշին, կրնայ ունենալ նաև նորա նշանակ Փերուհեր. կրնայ Զրադաշտ [illegible] ունէր իր Փերուհեր, կրնայ [illegible] ունէր իւր Փերուհեր։ — Եւ ոչ [illegible] բոլորի հարկ չցուցանէր մեր [illegible] Փերուհեր. զի կարող կար բոլոր զերեզմանական ամեն մասնաւորութիւն կը ցուցնէ։

Փերուհեր նշանակին խորհրդաւոր մարմին հաւանութիւն [illegible] և բացատրեցի որչափ այժմու ծանօթութիւնք առաջնորդեցին ինձ։ Ուրախ կըլլամ եթէ առանց վրայ պարագաներ աւելցնելու և կամ սխալը ուղղելու և լրացնելու պատճառներ ընծայեն ինձ։

Չեմ ուզեր թերանալ ուշադրութեամբ անցնելով հոս Փերուհերներու արտաքին ձեւն։

Փերուհեր նշանակներու վրայ առաջին և գլխաւոր աչքի զարնող բանն է անշուշտ տարածեալ երկու փետրազարդ արծուական թեւերն, որովհետեւ կ'առնուն թռչնոյ մը 'ի վերայ կերպարան։ Ասոնցմէ այլ մասն փետրակերպ որ նեղցնի տեղը բռնած է. համարելի է արդեօք զայս թռչնոյ պոչ, թէ՝ շրջանակին մէջի անձնաւորեալ մարդուն հագուստին ստորին մասն՝ ինչպէս փերուհերներէ ոմանք այս վերջինը ցուցանել թուին. բայց մեր [illegible] ցուցանէ [illegible] թէ [illegible] պատկերին [illegible] մասին, և ոչ թէ շրջանակին մէջի անձնաւորութեան. — Պոչին երկու կողմն կախուած կը գտնուին երկու պարանք մը, որք աւելի կարեւորութիւն մ' ունին կը ցուցնեն, զի նոյն [illegible] փերուհերներն, որ անձնաւորութիւն չունին, կը [illegible] այս երկու ծայրերն, որ թռչնոյն ոտքերուն տեղը բռնած են։ Իսկ թռչնոյն բուն մարմնոյն կեդրոն տեղը գրուած է շրջանակին՝ օղակ կամ բոլորակ, և համեմատաբար կը ցուցնէ թէ թռչնոյ երբարանը է և չէ. ստուերաբար միայն թռչնոյն [illegible] և կարծես զգուշացած են նախնիք թռչնոյ որոշ կերպարան մը երեւցնել անոր վրայ։

Այս անորոշ կերպարանքին համար է որ տարակուսեցայ ես երբեմն թէ հոգեղէն է արդեօք թեւաւորուած իբր ի նշան թեթեւակի սլանալու և յանմահութիւն վերանալոյ՝ ի նշանակելով Աւեստայի այն խօսքն, որ կ'ըսէ «եթէ իշխան որ [illegible] յուրոց թշնամեաց կ'ընկեց [illegible] Փրաւաշին օգնութեամբ, [illegible] թռչնոյն թեթեւամբ» — և կամ զի, արծուակերպ թռչնոյն մ' Կարուտա կամ [illegible] է այն, որ առեալ վերացուցած է մարդկային ազգը հոգին։ Այս [illegible] երգ [illegible] սրբազան [illegible] դրոց մէջ երգին կարող, որ մեռելի վրայ հոգեհանգիստ [illegible] աղօթքները կատարելու [illegible] դիակի բոլորտիքը չոր ագիներ հարւելու համար, որ կ'ըսէ «Ե՛կ [illegible] Կարուտա տարփայի, ընկալ զհոգի արդարոյն այսուհետեւ ի [illegible] և հան ի տեղի անմահական փափկութեան»։

Կարուտա է Վիշնու Աստուծոյ մակագիր՝ որ պահպանող հոգին կը նշանակէ։ Վիշնու է [illegible] կենդանատար յայտ և կամ նոյն իսկ արեգակն։ [illegible] է [illegible] գեղեցկափետուր և ոսկեփետուր թռչունը, թշնամի բաւարի՝ օձերու՝ դիւաց՝ և չար ոգիներու. անոր համար ալ Վիշնուի սիրելի։ Ուստի երգն կ'ազդէ զԿարուտ՝ զերկնային արծին, որ զայ, արդար մարդու դիակին մօտերէն չար դեւերն հալածէ, և արդար հոգին անմահ յարքայութիւն փոխադրէ Վիշնուի։

Առանց մեր [illegible] ճապաղելու և 'ի պաշտօնական կողմը ճեղքելու, կը տեսնեմ միայն որ երկու կերպ մեկնութիւն ալ կրնայ յարմարիլ Տօսրայ Փերուհերին։ — Ես առջի մեկնութենէն չեմ զա-

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՍԵՐՊԻԱ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Սերպիոյ և Պուլկարիոյ միջև դեսպանական յարաբերութիւնք խզեցան։ Վերջնոյն երեք աւուր պայմանաժամը լրացաւ այս երեքշաբթի, և Սոֆիայի կառավարութիւնք Սերպիոյ պահանջած գոհացումը տուած չլինելով, նոյն օր Սերպիոյ դեսպանը փակեց դեսպանատունն և մեկնեցաւ Սոֆիայէն։ Փոխադարձաբար, Պելկրատէն մեկնեցաւ Պուլկարիոյ գործակատարը։ Բայց միթէ Սերպիա պատերա՞զմ պիտի հրատարակէ Պուլկարիոյ դէմ. — Զայս չենք յուսար։ Աւստրիա և Ռուսիա միջնորդած էին գործին բարեկամական ելք մը տալու համար, և թէպէտ ցարդ իրենց ջանքեր ի դերեւ ելան, բայց արինհեղութեան մ'առաջքն առնլու չափ ազդեցութիւն ունին։ Բաց աստի, եթէ Սերպիա Պուլկարիոյ դէմ պատերազմ հրատարակէ, միանգամայն Թուրքիոյ դէմ պատերազմ հրատարակած կը լինի, որ գերիշխան վեհապետութեան իրաւունք ունի Պուլկարիոյ վրայ։ Բ. Դուռն, իբր այս դաշնագրական իրաւունքը պահպանելով, անշուշտ պիտի միջամտէ, և Սերպիա չպիտի ուզէ այսչափ խառնաշփոթութիւններ յարուցանել, երբ իւր ներքին վիճակն իսկ զօրաւոր չէ այս պահուս։

Որովհետեւ Սերպիոյ և Պուլկարիոյ միջեւ յարաբերութեանց խզումը նոր կարեւորութիւն մը կուտայ այն երկու փոքր երկիրներու միջև ծագած վէճին, այս նկատմամբ քանի մը նոր ծանօթութիւններ տալ աւելորդ չենք համարիր։

Պուլկարիոյ հողին վրայ ապաստանած սերպիացի քաղաքական յանցաւորներուն գտած հիւրընկալութիւնք շարունակ կը պատճառէր Պելկրատի կառավարութեան։ Թիմոքի սերպիական գաւառաց մէջ այդ գաղթականաց ներկայութիւնը Միլան թագաւորին նախարարք բռնապետութեան կը նկատէին իրենց երկրին ապահովութեան դէմ։ Ուստի, Սերպիա այս գաղթականաց հեռացումը խնդրեց Պուլկարիայէն։ Սոֆիայի կառավարութիւնք փոյթ չըրաւ։ Սերպական աղբիւրէ տրուած տեղեկութեանց նայելով, ապրիլ 23ին քանի մը սերպ գաղթականք և պուլկար գիւղացիք Սերպիոյ հողն անցնելով, չարագործութիւններ ըրեր և ժողովուրդը գրգռեր են արքայական գերդաստանին դէմ։

Պուլկարիոյ նախարարապետ Պ. Զանքոֆ, սերպ կառավարութեան խնդրած գոհացումը չտալէ զատ, Թիմոք գետին այս (պուլկարական) կողմը գտնուող Պրեհովայի պահականոցին խնդիրն յուզեց։ 1876էն առաջ, թուրք և սերպ զօրքեր ի միասին կը գրաւէին զայս պահականոց, որ երկու երկիրներու սահմանագլխին վըրայ է։ Պ. Զանքոֆ պահանջեց որ պուլկարական հողին վրայ գտնուող պահականոցէ մը Սերպք դուրս ելնեն։ Սերպիա մերժեց։ Պ. Զանքոֆ Վիտինի կառավարչին հրաման տուաւ զինուորական զօրութեամբ վանել Սերպերը պուլկարական հողէն։ Պրեհովայի պահականոցը գրաւող չորս սերպ զինուորք, Պուլկարները տեսնելով, գետին միւս կողմն անցան։

Անցեալ շաբթու մէջ, յունիս 5ին, Սերպիա ծանուցագիր մը ղրկեց Սոֆիա, բողոքելով Պրեհովայի գրաւման դէմ, և պահանջելով որ պուլկար զինուորք ետ քաշուին և Պրեհովա բաց առաջնոյն Սերպերուն յանձնուի։ Նոյն ծանուցագրով կը պահանջուէր սերպիական սահմանագլխէն հեռացնել սերպ գաղթականները։ Երկու օր յետոյ Պուլկարիա պատասխանեց, և բարեկամական համաձայնութեան մը գալու փորձ փորձեց։ Պուլկարիա կը յայտարարէր թէ ինք պատասխանատու կը լինի սերպ գաղթականաց յետ այսօրիկ Սերպիոյ դէմ որ եւէ ձեռնարկութեան համար, և կ'առաջարկէր՝ Թիմոքի այս կողմը վէճի նիւթ եղած հողը չեզոքացնել, այնպէս որ Պրեհովա ո՛չ Սերպիոյ, ո՛չ ալ Պուլկարիոյ կողմէ գրաւուի։

Պելկրատի կառավարութիւնը մերժեց այս առաջարկներ, և իւր պահանջմանց ամբողջական գործադրութեան վրայ պնդեց։ Սոֆիայի կառավարութիւնն յայնժամ յայտարարեց թէ հնար եղած բոլոր զիջումներն ըրած է, ուշադրութիւն հրաւիրեց այն ընդհանուր շահուց վրայ որք երկու դրացի երկիրները բարեկամ պէտք է ընեն իրարու, և Սերպիոյ վրայ թողուց կռուի մը բոլոր հետեւանքներն։ Ասոր վրայ, Պելկրատի կառավարութիւնն ետ կանչեց իւր Սոֆիայի դեսպանն, և դեսպանական խզումը տեղի ունեցաւ։

Սոֆիայէն եկած հեռագիր մը, զոր այսօր կը հրատարակենք, այն խնդրոյ մէջ պուլկար կառավարութեան հայեցակէտը կը պարզէ։ Սերպիոյ բոլոր գանգատները կը մերժուին իբրև անհիմն, և Պուլկարիոյ բռնած ընթացքն իբրեւ յոյժ արժանաւոր և արդար ցոյց կը տրուի։ Պուլկարիա սպառած է խնդիրն եւրոպական մեծ տէրութեանց դատաստանին ներկայել։

Դրացի երկու բարեկամ ազգաց այս գժտութիւնն պայքարն, քան մեզ, կա՛մ մեծ կարեւորութիւն ունի, կա՛մ բոլորովին զուրկ է կարեւորութենէ։ Մեծ կարեւորութիւն ունի, եթէ զՍերպիան կամ զՊուլկարիան դրդող մեծ Տէրութիւն մը կայ, որ կ'ուզէ խնդիր մը յուզել Պալքանեան թերակղզւոյ մէջ։ Եթէ Պուլկար կառավարութեան բռնածին չափ անհիմն են Սերպիոյ գանգատները, ընդէ՞ր ուրեմն այսչափ յառաջ կ'երթայ Միլան թագաւորի կառավարութիւնն։ Իսկ եթէ այսպիսի դրդում կամ գաղտնի նպատակ մը չկայ, տարակոյս չունինք թէ Սերպիա և Պուլկարիա իրարու դէմ պատերազմ չեն կրնար հրատարակել, և յայնժամ դեսպանական յարաբերութեանց խզումը չի կրնար արտադրել այն ծանր հետեւանքներ, որք սովորաբար տեղի կ'ունենան նմանօրինակ պարագայից մէջ։

ԽՆԴԻՐ ԱՄՈՒՍՆԱԹՈՂՈՒԹԵԱՆ (*)

Ֆրանսայի Ծերակոյտն, յետ հաստատելոյ ամուսնալուծութեան կամ ապահարզանի սկզբունքը, կը ճշդէ պայմաններն։ Երէկի Թղթատարով մեր ստացած Բարիզեան թերթերը կարեւոր տեղեկութիւններ կը բերեն այս մասին։ Ծերակոյտն, իւր յունիս 3ի նստին մէջ, սկսեց մի առ մի քննել Նաբոլէոն Առաջնոյ օրով հաստատուած հանրածանօթ Քաղաքային օրէնքին (Քօտ—Սիվիլ) Ամուսնալուծութեան վերաբերեալ յօդուածներն, որք 1816ին ջնջուեր էին։ 227րդ յօդն, որ ամուսնութեան միջոցաւ ամուսնութեանց լուծման սկզբունքը կը հաստատէ, առանց դիտողութեան կ'ընդունուի։ 229րդ յօդն, որ այր մարդուն իրաւունք կուտայ ամուսնալուծութիւն պահանջել եթէ կինը անհաւատարիմ գտնուի, այսինքն շնայ, առանց վէճի կ'ընդունուի։ 230րդ յօդն ալ կ'ընդունուի, որ նոյն իրաւունքը կուտայ կնոջ, բայց այն պարագային մէջ միայն, երբ այրն իւր հարճը իւր օրինաւոր կնոջ բնակած տան մէջ ունի։ Պ. տը Բէլքասթէլ կը բողոքէ այս սկզբունքի դէմ։ Կինն որ և որ ալ անհաւատարմութեան մէջ գտնուի, կինայ արձակուիլ։ Ընդէ՞ր այրն ալ չարձակուի, ուր որ ի գործ դնէ իւր անհաւատարմութիւն։ Մ՞ր այրը, թէև անհաւատարիմ, իւր համեստ տանը բերելու չափ անխելք պիտի լինի։ Ընդէ՞ր այր մարդուն այս կերպիւ թոյլ տրուի տանէն դուրս ուրիշ կիներ սիրելու, քանի որ այդ տեսակ շնութեանց համար կինը դատ չի կրնար բանալ։ Տեղեկաբեր Պ. Լապիշ խնդրոյ փաստեր տուաւ Պ. տը Բէլքասթէլի այս արդար բողոքը մերժելու համար։ Ըսաւ թէ չարժեր Քաղաքային օրէնքին այս պատճառաւ փոխել զայն, եթէ Պ. տը Բէլքասթէլի անհաճոյ թուած խօսքը վերցուի, չափազանց շատ ամուսնալուծութիւնք տեղի կ'ունենան. (յայտարարութիւն մը, որ ընդհանրապէս արանց հաւատարմութեան պատիւ չի բերեր.) և թէ, արդէն դատարանք ունին օրէնք մը, որ ինչ ինչ ծանրակշիռ պարագայից մէջ, էրկան անհաւատարմութիւնն ամուսնալուծութեան պատճառ կը նկատէ։ Որպէս զի ամուսնալուծութեան պարագայք լաւ կարի քննուին, Ծերակոյտը, 69ի դէմ 90 քուէով, կը մերժէ Պ. տը Բէլքասթէլի հակառաջարկն, և օրէնքը նոյն կը պահէ իւր անհաւասարութեան մէջ։ Բայց Ծերակոյտի բազմանդամք գոհ չեղան այս վճռով, և ուզեցին երկրորդ քննութեան պահուն ի հիմանց յուզել այս անհաւասարութեան խնդիրը։

Քաղ. օրէնքին 233րդ յօդն, որ երկու կողման համաձայնութեամբ, և առանց միջամտութեան դատարանին, ամուսնալուծութիւնը կարելի կը համարէր, մերժուեցաւ։ Որպէս զի ամուսնալուծութիւն մը տեղի ունենայ, հարկ է որ երկու կողմերն իրենց վէճը ներկայացնեն դատարանին, և դատարանն ինք, եթէ տեղի կը տայ, որոշէ ամուսնալուծութիւնը։

Յունիս 7ի նստին մէջ, Ծերակոյտը մերժեց իւր յանձնախմբին որոշումը կարեւոր կէտի մը վրայ։ Պ. Նաքէ առաջարկած էր որ եթէ ամուսնոց մին երկար ժամանակ բացակայ մնայ ընտանեկան յարկէն, միւսն իրաւունք ունենայ ամուսնալուծութեան դիմելու։ Յանձնախումբն հաւանած էր այս առաջարկութեան։ Ծերակոյտը, 84ի դէմ 166 ձայնիւ որոշեց թէ, բացակայութիւնք չի կրնար ամուսնալուծութեան պատճառ համարուիլ։

Ժողովը մերժեց Քաղ. օրէնքին 295րդ յօդն ալ, որ ամուսնալուծութեամբ զատուած ամուսնոց կ'արգիլէր նորէն միանալ։ Ընդհակառակն, եթէ նոր ամուսնութիւն մը չեն կազմած բաժնուելէն ետքը, պիտի կրնան նորէն միանալ երբ և ուզեն։ Յայնժամ նորէն ամուսնական արարողութիւն պիտի կատարուի, և անգամ մ'ալ չպիտի կրնան բաժնուիլ, ի բաց առեալ եթէ երկուքէն մին վատահամբաւիչ դատապարտութիւն մը կրէ, կամ երկար ժամանակ բացակայ մնայ ընտանեկան յարկէն։

Անցնելով Քաղ. օրէնքի 310րդ յօդին, Ծերակոյտը վաւերացուց Երեսփ. Ժողովոյ այն որոշումը թէ, առանց ամուսնալուծութեան վճիռ տալու իրարմէ պարզապէս զատուած ամուսինք՝ երեք տարի յետոյ՝ կրնան երկրորդ ամուսնութիւն մը կնքելու վճիռ ստանալ դատարանէն, եթէ երկուքէն մին առ այս խնդիր մատուցանէ։

Վերջապէս, 108ի դէմ 151 քուէով, Ծերակոյտը քուէարկեց Քաղ. օրէնքին Ամուսնալուծութեան վերաբերեալ մասին ամբողջութիւնն, և որոշեց երկրորդ քննութեան սկսիլ այս երեքշաբթի։

ԶԱՆԱԶԱՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՔ

ՖՐԱՆՍԱ. — Հուէէն եկած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Ֆրանսայի և Աննամի միջեւ դաշնագիր մը կնքուած է, որուն համեմատ Ֆրանսա պիտի գրաւէ Աննամի և Թոնքինի այն ամեն կէտեր ուր հարկ համարի զօրք ունենալ. և ի Թոնքին ի գործ դրուածին նման մաքսային դրութիւն մը պիտի հաստատէ այդ երկու երկիրներու համար։ Այս դաշնագրով որոշուած են նաեւ այն դրամական հատուցմունք, զորս Աննամ պիտի վճարէ կաթոլիկ Միսիոնարաց, վերջին պատերազմին առեն անոնց կրած տանջանաց և զրկանաց փոխարէն։

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՔ. — Պ. Պլէնի Հանրապետական կուսակցութեան կողմէ նախագահութեան ընտրելի անուանումն ուշադրութեան արժանի եղելութիւն մ'է։ Պ. Պլէն արտաքին ազդեցիկ աշխարհակալութեան մը կուսակից է, և Միացեալ Նահանգներն իրենց քաղաքական չեզոքութենէն հանել կը ձգտի։ Թէև Միացեալ Նահանգաց կեդրոնական փորձութեան մէջ տիրող սկզբունքները Պ. Պլէնի գաղափարին պատկանող քաղաքականութեան կը վերաբերին, բայց իւր կուսակիցք կ'երեւի թէ ժողովրդեան յիշեցուցած են այն ծառայութիւններ, զորս իբրեւ արտաքին գործոց նախարար Պ. Պլէն մատոյց երբեմն իւր հայրենեաց։ 1868-69 տարւոյ մէջ, Պ. Պլէն պարտաւորեց Անգլիան ճանչելու Ամերիկա ապաստանած Իռլանտացւոց ամերիկեան քաղաքացիութիւնն և արձակելու այն Իռլանտացի յեղափոխականներ զորս Լոնտոնի կառավարութիւնը ձերբակալած էր և կ'ուզէր դատել որպէս պարզ անգլիացի հպատակներ։ Պ. Պլէն էր նաեւ որ թոյլ չտուաւ Բանամայի ջրանցքին սկզբման, մինչեւ որ Եւրոպացիք հրաժարեցան այդ ջրանցքն եւրոպական գործ նկատելէ, և ճանչելով անոր Ամերիկեան հանգամանքն, համաձայնութիւն տուին որ Միացեալ Նահանգաց կառավարութիւնն իւր հովանաւորութեան ներքեւ առնու զայն։ Պ. Պլէնի քաղաքական և տնտեսական գաղափարներն ընդունեցան ի Չիքակոյ գումարեալ Հանրապետականաց համագումար ժողովէն։ Այս գումարմանց մէջ, սովորութիւն է որ մէն մի կուսակցութիւն հիմնագիր մը (բլաթֆորմ) կը յօրինէ, ընտրելի Նախագահին վրայ պարտ դնելով հետամտիլ անոր գործադրութեան։ Հանրապետականաց այժմեան հիմնագիրը կը պահանջէ որ Ամերիկա շարունակէ պաշտպանողական մաքսի դրութիւնն, ո՛չ միայն երկրական պաշտօնատան դրամական պիտոյքն հայթայթելու համար, այլ նաեւ ամերիկեան արհեստներն ու ճարտարութիւններն օտարաց մրցման դէմ պաշտպանելու և ամերիկայի գործաւորաց թոշակը բարձր պահելու համար։ Հիմնագիրը կը պահանջէ արտաքին ազգաց քաղաքականութիւն մը, որ առանց միջամտելու օտար ազգաց գործերուն, թոյլ չտայ որ օտար ազգերն ալ ամերիկեան գործոց խառնուին։ Կը պահանջէ նաեւ որ Միացեալ Նահանգաց նաւատորմը զօրացուի և իւր հին ոյժն ստանայ։ Թոյլ չպիտի տրուի բնաւ որ մեծ ընկերութիւնք գնեն և իրարու զիջնեն Միացեալ Նահանգաց պարապ հողերը, մանաւանդ Միաց. Նահանգներէն դուրս բնակող օտարազգիք։ Հանրապետականք՝ ազգաց մէջ ծագող վէճերը կարգադրելու համար, փոխանակ պատերազմի՝ միջազգային իրաւարարութեան եղանակը լաւագոյն կը համարին։ Ամերիկեան քաղաքացիութիւն ընդունող օտարազգիք ամենուրեք նոյնչափ ազգօտ պաշտպանութիւն պէտք է գտնեն որչափ կը գտնեն Ամերիկայի մէջ բուն ծնած քաղաքացիք։ Գործաւորաց ազգային վարչութիւն մը պէտք է հաստատուի, և աշխատութիւնք օրը 8 ժամէն աւելի պէտք չէ տեւեն։ Քաղաքային վարչութիւնք բարենորոգուին։ Վերջապէս, Հանրապետականք կը պահանջեն որ Մորմոնաց երկրին մէջ բազմակնութիւնն ազգու միջոցներով ջնջուի։—Դեմոկրատականք, իմանալով Պ. Պլէնի ընտրութիւնը, գոհ են եղեր. որովհետեւ Պ. Պլէնի անցեալ թերութիւնք յոյս կուտան իրենց թէ ի Ուաշինկթոն տեղի ունենալիք Ընտրողական մեծ ժողովոյն մէջ պիտի կրնան յաղթութիւն տանիլ անոր վրայ։

ԱՆԳԼԻԱ. — Ֆօրթնայթլի Րըվիու հանդիսին մէջ հրատարակեալ յօդուածն, որ Պ. Կլատստոնի երեց որդւոյն կը վերագրուի այժմ, բացատրած լինելով թէ Անգլիա պէտք է կասկածոտ աչօք նայի Գերմանիոյ աշխարհակալութեան և Ֆրանսայի և Ռուսիոյ բարեկամութիւնը փնտռէ, գերմանական կէս-պաշտօնական և անկախ թերթեր նորէն սկսած են Անգլիոյ դէմ գրել։ Քէօլնիշէ Ցայթունկ կ'ըսէ թէ Պ. Կլատստոն Պ. Բիսմարքի դէմ անձնական ոխ ունի, որովհետեւ Գերմանիոյ նախարարապետն Անգլիոյ ազատական կուսակցութեան գլխին թոյլ չտուաւ Պերլինի դաշնագիրը պատռել։

ԵԳԻՊՏՈՍ. — Նուպար փաշա կը խորհի կալուածական տուրքն հաւասարացնել [illegible]

[illegible] թեան տրուեցաւ, Քոնկոյի Ընկերակցութիւնը կը յայտարարէ թէ այդ մեծ գետի հովտին մէջ հիմնած կայարաններն ու կալուած երկիրներն ո՛չ մէկ տէրութեան ձեռք թողու, բայց Ֆրանսայի հետ յառաջ պայմանագրեր կնքելով, սահմանները պիտի որոշուին։ Եթէ անակնկալ դէպքեր պարտաւորեն Ընկերակցութիւնը վաճառել իւր ստացուածքներ, յայնժամ նախապատուութիւն պիտի տայ Ֆրանսայի։ Ասոր փոխարէն, Ֆրանսա պիտի յարգէ Ընկերակցութեան հիմնարկութիւնները։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Անհաճոյ ու ցաւալի լուրեր տրրուած են Մուսուլէն՝ անդ բնակեալ 12ի չափ Հայ ընտանեաց վրայ։ Այս ազգայնոց ունեցած միակ քահանայն հարկադրուեր է մեկնիլ անտի՝ ժողովուրդը բոլորովին անոք ու անխնամ լքանելով։ Խեղճերն չեն կրցեր [illegible] քահանայինն իսկ թաքուն պիտոյքն։ Կը պատմուի, թէ սոքա բնաւ չեն գիտեր իրենց մայրենի լեզուն և արաբերէնը կը գործածեն։ Կրօնական ժողովը անշուշտ իմացած է Մուսուլի Հայոց այս կրօնական վիճակն, և անյապաղ կը տնօրինէ զարմանն։

Կիւրինէն Գեր. Տ. Ղեւոնդ եպիսկոպոս Նիշմանեան հեռագրեր է ի Պատրիարքարան, թէ կուզէ վերադառնալ Պիլէճիկ, բայց կսպասէ հրահանգի Վարչութեան։ Գեր. Նիշմանեան Պիլէճիկի օրինաւոր առաջնորդն է և այդ վիճակի վրայ եպիսկոպոս ձեռնադրեալ. մէկ քանի տարի յառաջ Պատրիարքարանի յանձնարարութեամբ Եօզղատ գնաց սահմանադրութիւնը գործադրելու և առաջնորդական ընտրութիւն կատարել տալու համար. տեսաւ այս գործը, բայց չվերադարձաւ, և անցեալ տարի Կիւրին գնաց. մինչև ցարդ կը գտնուի անդ. և մինչև վերջին օրերս ամենայն թախանձանօք կը հրաժարէր Պիլէճիկի առաջնորդական պաշտօնէն, հակառակ բազմիցս կոչման ժողովրդեան և հակառակ բազում ազդարարութեանց Պատրիարքարանի։ Սակայն ահա այժմ վերադառնալու յօժարութիւն կը յայտնէ յանկարծ։

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն, երէկ առաւօտ, Քաղաքական ժողովոյ ատենապետ Մադաթեան Վսեմ. Սիմոն պէյի հետ կայսերական պալատը գնաց, ի շնորհաւորութիւն տարեդարձի ծննդեան Օգոստ. Սուլթանի։

Տարեդարձի աւուր գիշերը, ինչպէս Պատրիարքարանը, նոյնպէս Երուսաղիմատունը զարդարեալ ու լուսավառեալ էր։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ելմայից պաշտօնատունն այժմէն պատրաստուած է՝ առաջիկայ շաբթու մէջ Րամազանի ամսու մէկ մէկ ամսական վճարելու համար։

Ցաւելով կը լսեմք, թէ կայսերական անձնական գանձուն Նախարար Վսեմ. Յակոբ էֆէնտի Գազազեան քանի մ'օրէ հետէ անձնական տկարութեան պատճառաւ բացակայ կը գտնուի պաշտօնատեղիէն։ Օգոստ. Սուլթանն իմանալով՝ պալատան ճարտար բժիշկներէն մէկը յանկացուցած է, որ ամեն օր առաւօտ և երեկոյ կայցելէ Վսեմ. Գազազեան էֆէնտիի ի Բուժէլի-խար, ուր պիտի անցընէ այս ամառ Ն. Վսեմութիւնը։ Քանի մ'օրէն ապաքինելով՝ պաշտօնատեղին կը գտնուի Գազազեան էֆէնտի։

Նախարարաց Ժողովն երէկ արտակարգ կերպիւ նիստ ըրաւ Բ. Դրան [illegible]

(*) — Տե՛ս — Ամուսնական բաժանում՝ Սեբաստիոն տը Բօզ։

[illegible] զատուէր։ — Մէկ փոքրիկ բեկորի վրայ հին Հայոց դիցաբանութեան հիմն դնել օրէն չէ. և ոչ հոգեբանութեան խնդիրներու ձեռնենալ իմ կողմանէ յօժարութիւն։

Այս փերուհերն և Արուսեակի պղըն ձեղէն դաշտը, որոյ վերայ նախընթաց յօդուածով (թիւ 80) կարծեցի կցել սակաւ ինչ բան, կարեւոր խրատ մի ունին այժմու Հայոց և մանաւանդ իրենք զիրենք ճանչցող մատաղ ուսանողաց։

Երբ Հայոց ազգին ի քրիստոնէութիւն դառնալուն պատմութիւն ուսանիք, և տեսնէք հոն որ Հայոց հին դպրութիւնք և հին պաշտաման ժամանակի ամէն գրուածք ի բաց [illegible] ունէին առանց նորոգուելոյ, նոքա կորստեան հարկին տակը դրուած ըլլալով անպատճառ պիտի լուծանէին հին հաւատքին հետ մէկտեղ. այնպէս եղաւ Զանգիկ, Պաշլաւիկ և Պարթեւական դրութիւնք, անոնց հետ և լեզու և հաւատք։

Այն ժամանակի դրչութիւնք մագաղաթի կաշւոյ և պղտաւ վրայ ըլլալով, կարող չէին այդ դիւրեղծանելի նիւթերն ամենապատ ժամանակին չարախառութեանց երկար դիմանալ, ոչ ամենածախս հրոյ ճարակին, ոչ ջրոյ ապականութեան, ոչ լուսոյ խաւարութեան, ոչ մթութեան, ոչ բորբոսային փտութեան, ոչ ցեցոյ, ոչ երբի, ոչ բոստոի. հարուածք [illegible] աղքատներն, որոց նախնի իմաստութենէ, հնութենէ ու փառաւոր համբաւէն բան մը մնացած չէր. առաւելեալ եղջերուաքաղի կարգը անցած էին անոնց վրայ այնչափ փառաւոր գրոցք. զի այսօր հնութենէն երեւցած վէպ մը ոչ գիր ու յիշատակարան մնացած չէր։ Բայց ևս գետնափոր դարանք, հողաբլուր դղեակներ հարթեցան, և ահա ամենայն դուրս թափեցան ափսոսելի գրեանք և ազգի ազգի մատենադարանք, որք արդարացուցին հին գրոցն և նոցա իմաստութեան և աշխարհակալութեան համբաւ։ Անկէ եղած նիւթերն, կերպ կերպ արհեստական ձեռագործները և գիտութեան վերաբերեալ գրուածք ա- [illegible] րով ազգաց գիւտերու համար յաւելու գոներն բացուած են մեր առաջ։ Մեծապէս կարգէն երկու նախընթաց պղնձի օրինակներ ես ձեզ ցուցի։ Իսկ բեւեռագիր աղիւսերէ ունիմ գործածել փոքր օրինակներ, որ գրուած կգտնին ի կողմանս առաջին Հայոց։ Այս աղիւսներէն մանց մէկ առաւելութիւնն այն է որ բեւեռային բառերը կէտադրութեամբ իրարմէ զատուած են։ — Այս ամենը դեռ են սկզբնաւորութիւն և կարապետ յուսոյ, որոց նշանէն կրնան ուրիշներ գալ՝ եթէ ունենար փոյթ՝ ճարտար 'ի ձեռն՝ գնալ 'ի խնդիր մթութեան մէջ ծածկելոց։

Բայց այս բանիս համար մեր ազգին նախաձեռնի երիտասարդներէ կը [illegible]

ՍՏԵՓԱՆՈՍ ՆԱԶԱՐԵԱՆ

նատարութեան տարիճան տրուեցաւ Եսատ պէյ եղբօրը։ Աչմէտ Րէֆիք փաշա՝ ի Պոլիս իւր բոլոր խնդրոյ համար փոխանորդ կարգած է Հրաչակաւոր փաստաբան Ճիպրայիլ Կարկուր էֆ.։ —

Պիզայի նորընտիր կառավարիչ Արիֆ պէյ՝ երէկ ուղեւորեցաւ ի պաշտօնատեղին։ —

Րէժիի գործարանին մէջ սիկառ շինելու աշխատող գործաւորք, կ'ըսէ Թարիգ, որոց 10ական գրշ օրական կը տրուի, և պարտաւորեալ են օրը 14 ժամու չափ աշխատիլ, քանիցս առաջարկեր են որ իրենց օրականը գոնէ 12 գրշի վերածուի և հանգըստեան համար սակաւ մի աւելի ժամանակ որոշուի. սակայն տեսնելով որ լսելի չըլլար իրենց առաջարկութիւնն՝ 250ի չափ գործաւորք միաբաներ գործադուլ ըրեր, և Փէնէրի սրճարանաց մէջ համախմբելով՝ իրենց կողմանէ քանի մի հոգի ղրկեր են Րէժիի վարչութեան, միևնոյն խնդիրն ընելու համար, որ՝ կը յուսացուի թէ պիտի ընդունուի այս անգամ, քանի որ մեծ բան մը չէ ուզուածն։ —

Ըսկիւբիի նահանգէն առ Ներքին գործոց նախարարութիւն հեռագրըւեալ է մայիս 29 թուով, թէ հոն ժողովուրդն գոհ և շնորհակալ է՝ Պէյ-Պազարի ատաղձի տուրքը կայսերական հրամանաւ մէկ տարուան համար շնորհուելուն վրայ։

Եգիպտոսի Խտիւ մօտերս Աղեքսանդրիա կ'երթէ։ Նուպար փաշա ալ Աղեքսանդրիա պիտի անցնի ամառը. սակայն միւս նախարարք շաբաթը անգամ մը Գահիրէէն Աղեքսանդրիա պիտի իջնեն և վերադառնան։

Վանէն գրուած երկար նամակ մը՝ որ Թարիգի այս առուր թերթին մէջ հրատարակեալ է, կը ծանուցանէ թէ Վանայ նախորդ կուսակալ Հասան փաշա ի Պոլիս ուղևորած ժամանակ, վարչական ու զինուորական պաշտօնակալք մինչև մէկ ժամու ճանապարհ յուղարկ գացին, և ճանապարհին վրայ 10.000էն աւելի ժողովուրդ հաւաքուելով գոհունակութեան ցոյցեր կ'ընէր, և թէ՝ յանուն կայսերական զօրաց, ի պատիւ Հասան փաշայի, խնճոյք մը տրուեցաւ հրամանատարութեան գահլիճին մէջ, [illegible] չքեղութեամբ, որոյ նմանը տեսնուած չէ նոյն կողմերը, և ուր ներկայ գտնուեցան վարչական, զինուորական մեծամեծներէ զատ կրօնական գլուխք և հիւպատոսք, և բոլոր զօրանոցը ներքուստ ու արտաքուստ զարդարեալ ու լուսավառեալ էր և ի ճակատ զօրանոցին բարձրացեալ էր պատկեր Օգոստ. Սուլթանին, որոյ համար ջերմեռանդ բարեմաղթութիւնք եղան։

Վեհ. Սուլթանին ծննդեան տարեդարձին առթիւ արձակեալ բանտարկելոց թիւն է 203, որք իրենց պատժոյ երեք չորրորդ մասը կրած են։

Աւստրիոյ Ֆրանձ Եօզէֆ կայսրն ինքնագիր նամակ մ'ուղղած է Վեհ. Սուլթանին, ջերմ շնորհակալութիւն յայտնելով գահաժառանգ իշխանին և իշխանուհւոյն եղած փառաւոր ընդունելութեան համար։ Ուշադրութեան առարկայ եղած էին, կ'ըսէ Մօնիթէօռ, կայսերական նամակին յոյժ մտերմական ոճն, և արտայայտուած զգացումներն որք երկու գահոյից և բարեկամ տէրութեանց միջեւ ապագայ յարաբերութեանց նախադուշակ կը համարուին։ Այս նամակն Աւստրիոյ դեսպան Պ. Քալիչէի ձեռամբ պիտի մատուցուի Վեհ. Սուլթանին։

Նոյնպէս աւստրիական կայսրութեան կողմէ շնորհակալութիւն արտայայտուեցաւ Մայրաքաղաքիս Աւստրօ-Հունգարիոյ գաղթականութեան, առ նախագահ Պ. Ֆօրնի ուղղեալ նամակաւ։

Մէմօրիալ Տիփլոմաթիք հետեւեալ տեղեկութիւնները կուտայ Եգիպտական գործոց նկատմամբ Բ. Դրան բանակցութեանց վրայ։ — «Բ. Դուռն՝ անգլ. կառավարութեան կողմէ հրաւէր ընդունելով մասնակցիլ Եգիպտոսի ելմտական վիճակին վերաբերեալ Դեսպանախորհրդոյն, հաւանութիւն յայտնեց, պայմանաւ որ Դեսպանախորհուրդն եգիպտական խնդրոյն ամբողջութեան վրայ խորհրդակցի։ Ի պատասխանի, լորտ Կրանվիլ գիտել տուաւ թէ այդքան ընդարձակ սահման ունեցող Դեսպանախորհուրդ մը կրնայ միջազգային երկար վիճաբանութեանց առիթ տալ, և Եգիպտոսի ելմտական վիճակին վերաբերեալ սահմանափակ որոշման յանգիլ։ Օսմ. կառավարութիւնը տակաւին յայտնած չէ իր վերջնական որոշումը, բայց բանակցութիւնք կը շարունակին։ Անգլ. դահլիճն առաջարկած է Բ. Դրան՝ առնել կարմիր ծովու եգիպտական եզերաց նաւահանգիստներն և տիրել Սուաքինի։ Փոխադարձաբար պիտի խնդրէ եղեր որ Բ. Դուռն հաստատէ և գործադրէ այն զիջումները, զորս Թագուհւոյն կառավարութիւնն ըրած է Հապէշստանի Յովհաննէս թագաւորին, Մասովայի նաւահանգստին մէջ և այլ ուրիշ կողմեր Հապէշստանի վաճառականական ազատութիւնն ապահովելու նպատակաւ։

Թարիգ իւր երէկի թուովը գրէ, թէ այդ վարչութեան ընդհանուր քննիչ Ալի Թալաաթ պէյի նախագահութեամբ յանձնաժողով մը կազմուած էր յիշեալ վարչութեան հաշիւները քննելու համար։ Յանձնաժողովս տեսած է թէ մեծամեծ զեղծումներ գործուեր են [illegible], և [illegible] գումար մը բաց կայ։ Վարչութիւնս կասկածելի անձինք քննութեան ենթարկեց, որք [illegible] իրենց յանցանքն, և անտարակոյս մանրամասն տեղեկագիր մը ներկայացուց Պետական խորհրդոյ։

Իվրէնինկ Նիւզ լրագրի խմբագիրներէն միոյն տեսակցութիւն մ'ունեցեր է Պէյքըր փաշայի հետ։ Սա բոլորովին կրօնական գոյն մը կը վերագրէ Մէհտիի ապստամբութեան, և կատարեալ վստահութիւն յայտնելով անգլ. զօրաց քաջութեան վրայ, կ'ըսէ թէ ինք կարող է անմիջապէս 6000 հոգիով ազատել Կորտոն զօրավարն Խարթումի մէջ։ Իր կարծեօք, Սուդանի Եգիպտոսի արշաւանքն անհաւանական բան մը չէ։ Սուտանի [illegible] լեռն և Սուաքինի զօրաց քաշուիլը նոյնքան մեծ սխալներ կը համարուին որքան անգլ. կառավարութեան յայտարարութիւնը թէ Եգիպտոսի մէջ չպիտի մնայ։ Այս ամենայն ապստամբութիւնը քաջալերեցին։ Եգիպտացիք չեն հասկնար թէ ինչ կը նշանակէ խնդրել այնպիսի բարենորոգումներ որք հարիւր տարուան մէջ իսկ չպիտի կրնան գործադրուիլ, և բաւ է թէ անոնց գործադրութենէն առաջ երկրէն դուրս պիտի ելնեն։ Ամենէն առաջ փութալու է երկաթուղի մը հաստատել Սուաքինէն ի Պէրպէր, ուսկից Արաբք պիտի հասկնան թէ Անգլիացիք կ'ուզեն Սուտանի վրայ հակիլ, և ի հարկին եթէ Մէհտին դէպ ի Սուտանի Եգիպտոս իջնէ, հարուածել զայն։ Ի մի բան, Պէյքըր փաշա Եգիպտոսի կացութիւնն այժմ աւելի յոռի կը նկատէ քան ինչ որ էր Արապի փաշայի ապստամբութեան ժամանակը։ —

Լիբանանու նախորդ կուսակալ Ռիւսթէմ փաշա, որ ամիս մը հետէ Պրուսայի ջերմուկները կը գտնուէր, Մայրաքաղաքս վերադարձաւ։

Հավալէ ունեցող անձանց կոմիտէ քանի մը պատգամաւորք, որք ինչպէս կը յիշուի, անցեալ շաբթու Վեհ. Սուլթանին երկրորդ սենեկապետ Հաճի Ալի պէյի ձեռամբ խնդրագիր մը մատուցած էին, երեքշաբթի Բ. Դուռ գնացին Մեծ Եպարքոսէն պատասխան մը առնելու համար։ Մեծ Եպարքոսութեան արարողապետն յայտնեց անոնց որ յառաջիկայ կիրակի Բ. Դուռը գան, Նախարարաց խորհրդոյ խորհրդակցութեան պահուն, հավալէներու մասին կառավարական որոշումը լսելու համար։

Կառավարութիւնն յանձնարարեց Խրիմ բնակող մեծահարուստ մահմետական կալուածատիրոջ մը բազում ձիեր գնել Ռուսաստանէն օսմ. կայսերական բանակին համար։ Մեծ գումար մը յատկացուած է այս գնման։ —

Վեհ. Սուլթանն անձամբ հրամայեց Եվգաֆի նախարար Քեամիլ փաշայի, առաւօտէն հաց բաշխել աղքատաց և կարօտ Իսլամից։ —

Բոսֆորէն կը ծանուցանեն թէ Նէնի-Վարուշէն մինչև Բէքիտօյի նաւահանգիստ հեռագրական թելի շինութիւնն աւարտած է ամբողջովին։ —

Օսմ. կայսերական Պանքային Իզմիրի ճիւղին Տնօրէն Պ. Մէրսիէի Մէճիտիէի պատուանշանին չորրորդ աստիճանն տրուեցաւ։

Կը յիշուի թէ Բ. Դրան և անգլ. ու ռուսական դեսպանատանց միջեւ խնդիր կար առեւտրական դաշնագրաց «ամենէն աւելի նպաստաւորեալ ազգի» վերաբերեալ յօդուածին նկատմամբ։ Կայսերական կառավարութիւնն այս խնդիրը փակեց, բացարձակապէս յայտարարելով թէ ինքզինքը պարտաւոր չնկատեր համակերպիլ այլ եւս պայմանաժամը լրացեալ դաշնագրաց տրամադրութեանց։ Արտաքին գործոց նախարար Ասիմ փաշա յիշեալ դեսպանատանց ուղղեալ երկու ծանուցագրերով հերքեց այն կարծիքը թէ Բ. Դուռն իրաւունք չունի ըստ հաճոյս կարգադրել իւր առեւտրական յարաբերութիւնները այն տէրութեանց հետ որոց դաշնագիր չունի։ [illegible] Բ. Դուռն [illegible] կոչուած [illegible] փաշա, թէ [illegible] առեւտրական յարաբերութեանց [illegible] տրամադրութիւնները [illegible] գրերը։ Դեսպանատունք երկիցս յայտնած էին թէ «ամենէն աւելի նպաստաւորեալ ազգի» վերաբերեալ յօդուածը կրնայ զիջումներ յառաջ բերել։ Ասիմ փաշա անոնց պատասխանեց որ [illegible] ոչ մէկ տէրութիւն [illegible] յարաբերութեան մը մէջ չի գտնուիր։ Ընդհակառակ կառավարութիւնս բոլոր տէրութեանց համար ալ միօրինակ կերպով արժէքին վրայ %8ի մաքսաչափ պահած է։

Ի վերջոյ Ասիմ փաշա կ'առաջարկէ որ առժամեայ դաշնագիր մի կնքուի, համաձայն Բ. Դրան 1883 դեկտ. 3 թուական շրջաբերական ծանուցագրի առաջարկութեան։ —

Երուսաղէմ հրատարակեալ Հավաձէլէթ անուն եբրայերէն լրագիրը քանի մ'օր առաջ ծանուցած էր թէ կառավարութիւնն հրաման ըրած է Պաղեստինի իշխանութեանց, թոյլ չտալ որ Հրեայք բնակութիւն հաստատեն անդ։ Այս տրամադրութիւնը ոչ միայն ռուսական և ռումանական հրէից, այլ նոյն իսկ Օսմ. հպատակ հրէից վրայ կը գործէր։ Նաւահանգստական պաշտօնէից հրաման գնաց որ Օսմ. անցագիր չունեցող հրէից թոյլ չտան ցամաք ելնել, և երուսաղէմի իշխանութիւնք [illegible] թէ երեսուն օրէ աւելի ի Երուսաղէմ մէջ չմնան։ Երուսաղէմի կուսակալն այս հրամանաց մէկ օրինակն [illegible] Կ. Պոլիս [illegible] այս նկատմամբ [illegible] նամակներ ուղղուած լինելով, [illegible] ներքին գործոց նախարարին գնաց այս լրոյն ստուգութեան տեղեկանալու համար։ Խալէմ փաշա պատասխանեց [illegible] յայտնելով թէ Ռուս և Ռումէն հրէից վրայ միայն դրուած է այսպիսի արգելք մը, և թէ Օսմ. հպատակ հրեայք ազատ են ըստ առաջնոյն երկիրս բնակութիւն հաստատել Երուսաղէմի մէջ։ —

Տօղէնոսի մը մալթացի կաթսայագործը առջի գիշերը Միքեան անուն հայ տղու մը հետ կռուի բռնուելով, դանակի հարուածով մը սպաննեց զայն։ Չարագործը բռնուեցաւ։ —

Ջրի ընկերութեան գործաւորներէն Տէրջանցի Խաչատուր անուն անձը, Ֆէրիքէօյի մօտ հորակապի մը տակ մնալով, ծանրապէս վիրաւորուեցաւ։ —

Տեղական լրագիր մը կ'իմանայ թէ Կայսերական կառավարութիւնը նոր շրջաբերական մի կը պատրաստէ դեսպանատանց ուղղելու, որով պիտի ծանուցանէ թէ թէև առեւտրական դաշնագրաց վերանորոգման պայմանաժամն յունիս 4/16ին որոշուած է, բայց այդ թուականէն չսկսիր ապագային մէջ Թուրքիոյ վաճառականական [illegible]թիւնն, որոյ մասին ձեռք առնելիք միջոցները պիտի հաղորդէ յետոյ։ Կը կարծուի թէ Բ. Դուռը մտադիր է առժամեայ կերպով պահել արժէքին վրայ %8ի [illegible], մինչև որ այս խնդրոյն համար կարգեալ յանձնաժողովը նոր սակագնոց ծրագիրը պատրաստէ։

Ի Պոլիս Գամոնտոյի Պանքային տնօրէն Աճեման էֆէնտի՝ որ ժամանակէ մը հետէ Նիսա կը գտնուէր, վերադարձաւ Մայրաքաղաքս։

Պարսիկ մը ձերբակալեցաւ, Ղալաթիոյ ազգային եկեղեցւոյ փողոցի պահանորդին վրայ ռեվոլվեր քաշելուն համար։ —

Պուլղարիոյն խումբ մը մահմետականք երէկ Մայրաքաղաքս գաղթեցին։ —

Մէմօրիալ Տիփլոմաթիք կ'իմանայ թէ Մէհտին և Օսման Տիկնա յայտնած են թէ պատրաստ են [illegible] համաձայնիլ Բ. Դրան հետ, առանց օտար միջնորդութեան, թէ յօժար են զէնքերնին թողուլ, եթէ Վեհ. Սուլթանը [illegible] հրամայէ և խոստանայ պաշտպանել զիրենք անգլիական ոտնձգութեանց դէմ։ [illegible] յայտնած են [illegible] Վեհ. Սուլթանին [illegible] Եգիպտոսի կառավարչութեան և Խտիւին դէմ իրենց ունեցած գանգատները։ —

Թրիեսթի թղթատար շոգենաւն երէկ գիշեր ժամը 10ին Դարդանէլէն անցնելով, այս առաւօտ այստեղ հասաւ։ Մարսիլիոյ շոգենաւն ալ առաւօտեան ժամը 9ին անցաւ Դարդանէլէն։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

(Այս առաւօտ)

ԱԺԱՆՍ ՌՈՒԹԵՐ

Ֆիլատելֆիա, 12 յունիս

Լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Պ. Թիլտըն, որ վերջերս ի Չիքակօ տեղի ունեցած Հանրապետական համագումար ժողովոյ ընտրելեաց մին է՝ Միաց. Նահանգաց Նախագահի պաշտօնին համար, ընտրութենէ հրաժարած է։ — (Այս հեռագրին մէջ սխալ կայ։ Պ. Թիլտըն Հանրապետականաց ընտրելին չէ բնաւ, այլ Դեմոկրատականաց։ Արդ, Դեմոկրատականք դեռ Համագումար ժողով չը կազմեցին ի Չիքակօ, այլ միայն Հանրապետականք, որք զՊլէյն անուանեցին։ Բայց Պ. Թիլտըն, որ ծեր է, կանխաւ հրաժարած կրնայ լինել Դեմոկրատականաց ընտրելութենէն։ Ծ. Խ. Արեւելքի։)

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Սոֆիա 11 յունիս.

Պուլկարիոյ [illegible] գործակատար Պ. Կէշօֆ, Սերպիոյ վերջնագրոյն նկատմամբ հրահանգ խնդրած լինելով, պատասխան ստացաւ թէ Սերպիոյ հետ դիւանագիտական յարաբերութիւնք խզուած են. հետեւաբար Պ. Կէշօֆ այսօր կը մեկնի Պելկրատէն։

Կը հաստատուի թէ այժմ Պուլկարիոյ մէջ գտնուող սերբ գաղթականք, որք թուով քառասուն հոգի են ([illegible]), Սերպիոյ սահմանագլխէն անդին ելած են, թէ [illegible] վրայ, և թէ հետեւաբար, այս ամէնն Սերպիոյ կողմէ տարածուած լուրերը բացարձակապէս անհիմն են։

Պուլկարիա Սերպիոյ գործակատարէն պահանջած լինելով որ ցոյց տայ շարագործներն և հրոսակներն, և նշանակէ թէ ո՛ր թուականին և ո՛ր կողմէ սերբական հողն անցած են, գործակատարը չկրցաւ պատասխան տալ։ Նոյնպէս կը հերքուի այն լուր թէ Թիմոք գետին ձախակողման (պուլկարական) ափանց վրայ սերբական գաղթականք հաստատուած են։ Հետեւաբար, այստեղ խորին զարմանք կ'արտայայտուի այն ձեւից համար զորս կ'առնէ Սերպիա՝ եղելութիւնները խեղաթիւրելու, և հանրային կարծիքը գրգռելու է Սերպիոյ ընթացքին դէմ։ Ի բաց առեալ այս դէպք, կատարեալ անդորրութիւն կը տիրէ իշխանապետութեան երկրին մէջ։ Պուլկար կառավարութիւնն հանդարտ, բայց անդրդուելի ընթացք մը բռնած է. կը հաստատեն թէ յիշատակագիր մը կը պատրաստէ [illegible] կացութեան վրայ։

Պելկրատ, 11 յունիս

Պուլկարական գործակատար Պ. Կէշօֆ այսօր մեկնեցաւ Պելկրատէն՝ իւր պաշտօնատարաց հետ։

Լոնտոն 12 յունիս.

Անգլիոյ Պանքային շաբաթական հաշուեկշիռն անցեալ շաբթուան հաշուեկշռոյն հետ բաղդատմամբ, հետեւեալ տարբերութիւնք ցոյց կուտայ.

Պատրաստ մնացորդ դրամ —	
Յաւելումն. անգլ. ոսկի	379,000
Պանքնոթք ի պահեստի —	
Յաւելումն, անգլ. ոսկի	730,000
Փոխանակագիրք և այլ թղթեր	
Յաւելումն — անգլ. ոսկի	171,000
Պահեստի դրամոց համեմատութիւնն յանձնառութեանց հետ —	46 7/8 %

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 1 Յունիս

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ գոցուեցաւ.....դհկ.	9	37½
Պորսային գոցուելէն վերջը «	9	36
Երէկ Բերայի մէջ..................	—	
Առաւօտուն բացուեցաւ...... «	9	36½
Բարձրագոյն գին .... «	9	36½
Նուազագոյն .... «	9	36½
Այս օրին .... «	—	
Փոխառութիւն 1863............Ֆր.	56	
» 1865............ «	51	
» 1869............ «	45	
» 1873............ «	40	
Պոն տը Թրէզօր......Անգլ. լիրա	16	50
Ռումլի երկաթուղի............Ֆր.	43	
Օպլիկասիոն տը Բրիօրիթէ »	372	

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Ասօրթէ Ճէնէրալ....Անգլ. ոսկի	3	30
Քրէտի Ճէնէրալ...... Օսմ. լիրա	7	18
Պանք տը Քօնս. (գար. կար.)	6	35
Ասս. Շանժ է վալ.... Օսմ. լիրա	3	30
Թրամուէյ................ « «	290	
Խնէ Ֆիլ Եգիպտական	67	5
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	67	20
Գիշերը գործ չեղաւ	—	
Այս առտու բացուեցաւ..	67	15
Այս օրին նոյն գին		

Ընթացք դրամոց

Օսմ. ոսկի.......................... գրշ.	100	—
20 Ֆրանքնոց .... «	87	32
Անգլ. ոսկի .... «	110	8
Ռուբլի .... «	51	10
Իմբերիալ	90	3
Ռուսական թղթադրամ.......... «	9	
Թալէր .... «	—	
Ֆիօրին .... «	9	3
Մէճ. արծ. (տարբ.) .... «	108	8
Չինգոյ .... «	102	30
Մէթալիք .... «	100	15
Պինճ .... «	780	—
Թղթադրամ....................... «	—	—
Եշնոց.................................. «	102	35

(ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ)

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Փարիզ 12 Յունիս ժ. 3 վ. 45 երեկոյ

Ֆր. Ռանթ 4½ % .... բաց	108	10
« « 3 % բաց	79	15
Օսմ. Քօնս. բացուեցաւ	8	22½
» « գոցուեցաւ քրն. կտ.	8	22½
Օսմ. փոխառութիւն 1863.	—	
« « 1865........	52	
« « 1869........	48	
« « 1873........	42	
Օսմ. Երկաթուղի	42	50
Օսմ. Րէժիի բաժնեթուղթք	546	25
Պանք Օթօման	637	50
Քրէտի Լիոնէ	560	
» Ֆօնսիէ	1330	
Բանքնոտս Լիոնի (կար. կար.)	1225	
Սուէզի ջրանցք	2040	
Ռուսական 5% 1877ի	98	3/8
Իտալական Ռանթ	97	12½
Արեւ. Ռուս. (Ռիւս Օրիան.).........	—	
Եգիպտական միաց. գոյ	308	75
Սպանիական (արտաքին)	61	1/8
Բրիօրիթէ թերթ	371	25
5% Հելլենական	366	25
Չէք Լոնտոնի վրայ	25	21

([illegible])

ՏԻՎՐԻԿԻ ԴԷՊՔԵՐ

Տիվրիկի Արամեան վարժարանի ծանուցեալ հրդեհին նկատմամբ հետզհետէ հասած տեղեկութիւնք մանրամասն ծանօթութիւններ կը բերեն մեզ, որոնց հրատարակումն հարկ կը համարինք ի գիտութիւն Արեւելքի ընթերցողաց. խորհելով միանգամայն Օսմանեան Օգոստափառ Վեհապետութեան Հայրախնամ կարեկցութիւնն ու գթութիւնը սոյն [illegible] վրայ, որ այնքան բազմաթիւ աշխատութեամբ ու տքնութիւններով հազիւ կառուցեալ, [illegible] մէջ հրոյ և բոցերու [illegible]։ Օգոստափառ Սուլթան Համիտ կայսեր բարի և առաքինազարդ կամքն՝ որ արեգակի նման պայծառ է, և որոյ վեհափառութեան նշանաբանն եղած է միշտ գաւառաց պաշտպանութիւնն հանրային կրթութեան ու դաստիարակութեան մեծ գործոյն կատարումն ընծայել, անտարակոյս լսելով նաև Տիվրիկ քաղաքի Արամեան վարժարանի այսպէս հրոյ ճարակ լինելն՝ պիտի բարեհաճի իւր հայրական առատաձեռն ողորմածութեան շնորհաբաշխ կաթիլներէն սրբել նաև Տիվրիկի նման մի աղքատ գաւառի ուսման, դաստիարակութեան կարօտ հայրերու մանուկներու արտասուքներն։

1884 մարտ 14ին, հինգշաբթի գիշեր որ կը լուսնայր ուրբաթ, ժամ 3½ին աւանները չարագործներ կը յաջողին վարժարանի դուռը բանալ և իրենց հետ առած քարիւղը կը թափեն գրասեղաններուն վրայ և այլ և այլ տեղերէ հրդեհ ձգելով կը մեկնին։ Հրդեհն իւր գործը համարձակ և ապահով ճարակելէն կ'սկսի անմիջապէս ընդլայնիլ ամենայն սաստկութեամբ։ Նախ, նախակրթարանի առաջին երկու պատուհաններէն դուրս կուտայ հնոցի նման բարձրանալ. առաջին անգամ հրդեհի գոյութիւնը կ'իմանայ Պ. Յակոբ Տիրատուրեան որ [illegible], դուռը բանալ և վարժարանի [illegible] օգնութեան կանչել։ Անմիջապէս [illegible] հրաւէր [illegible] այլ և այլ տեղեր, հասարակութիւնը արթնցնելու և օգնութեան կոչելու համար։ Կայծակի արագութեամբ ամէն կողմէ կ'աճապարեն հասնիլ, սակայն ինչ օգուտ որ, կրակն ամբողջ վարժարանի մէջ տարածուած՝ բարիշնեան հնոցի նման կապառնայ այրել, լափել բոլոր իրեն մօտեցող մարդիկները։ Եղիսեան Մեծ. Յովհաննէս էֆէնտի վարժարանի սիրոյն համար ամեն վտանգ աչքի առնելով կը խոյանայ վարժարանի տանիքն և իւր առնական աղաղակներով օգնութեան կը հրաւիրէ և երիտասարդք սիրտ ու ոգի առնելով առաջ կը նետուին և իրենց [illegible] օրինակին հետեւելով, գիւղացիական քաջասրտութեամբ ամբողջ ծածկոցն, ինչպէս նաև նախակրթարանի մէկ դասարանը եւ ներքնայարկն ազատել կը յաջողին։ Միացեալ շէնքը ամբողջովին մոխիր կը դառնայ, խորհրդարանն, թանգարանն իւր գըրենքով որոնց մէջ կը գտնուէին թանկագին հնութիւններ եւ ձեռագրեր. առանց ի հաշիւ առնելու թանկագին հնութեանց ու ձեռագրաց արժէքներն. նիւթական վնասն առ այժմ վեց հարիւր օսմ. ոսկի կը հաշուի, իսկ բարոյական վնասն անթիւ ու անսահման։ Զը մոռնանք նաև առաւել յիշատակել թէ սոյն հրդեհի ժամանակ՝ ջուրերը արգիլուած էին, որպէս զի որ և է ջանք ապարդիւն մնայ կրակի առաջքն առնելու համար։

Հարցաքննութեան միջոցին հետեւեալը պատմուած է։

1884 մարտ 14, այսինքն Արամեան վարժարան ի հրոյ ճարակ եղած հինգշաբթի գիշերը ժամը 3½ին աւանները Թաշճեան Պ. Նշան և Պ. [illegible] Գասպար [illegible] Պ. Յակոբ՝ Մէհենտեաններու տանէն իրենց տանը վերադառնալու պահուն, մեքենաբար կերթան վարժարանի ազբիւրէն ջուր խմելու համար, ուր՝ կը տեսնեն որ, վարժարանի դրանց առջեւ կը գտնուին երկու անձեր, որք կը մօտենան մինչև հոն եղած երկու թութի ծառոց, և ուր առնն, [illegible] ըսելով կը հեռանան ահաբեկութեամբ։ Սոյն երկու ազգայինք իրենց ձեռքը եղած լապտերի օգնութեամբ կարող կը լինին ճանաչել յիշեալ երկու անձինքները որ Բէ[illegible] եղեր են, մին՝ Մէհմէտ Ալի, և միւսն՝ Սէրթ Ահմէտ անունով, որոնք՝ Մահմուտ աղէյ անուն անձին ազգականներն են։ Երկու ազգայինքն կը թողուն կերթան առանց հրդեհն նշմարելու. բստ որում, հրդեհն՝ վարի կողմէն ձգուած լինելով, աս'է չէին կրնար տեսնել։ Այս երկու պարոնայք իրենց քննութիւններն այսպէս տուած են։ Ճիշդ Արթինի որդի Պ. Մելքոն նոյնպէս գիշերը կը տեսնէ այդ երկու Թուրքերն որք իրարու հետ կամաց մը բան մը խօսելով կը մեկնին ահագարանօք Մահմուտ աղէյի տանը կողմը։ Պ. Մելքոն կը նայի որ վարժարանի մէջ պատուհաններուն առջեւ երկու մարդ կը չըրջագայիին, սակայն վարժարանի պատուհանները կարծելով կը մեկնին. այս ալ իր քննութիւնն այսպէս կը հաստատէ։ Նմանապէս մի ուրիշ վկայ կը հաստատէ թէ հետեւեալ օրն Մէհմէտ Ալի և Սէրթ Ահմէտ իրարու հետ խօսած ժամանակնին, մին՝ միւսին կը պատասխանէ [illegible]։ Սակայն երբ կը տեսնեն որ մի Հայ ունկնդիր լսեց բաներնին, կը սարսափին։ Սակայն կը դառնին ուրիշ վկայներ եւս որոց ամենն ալ կը հաստատեն թէ սոյն հրդեհն մտադրութեամբ տեղի ունեցած է։ Կը յուսանք որ շնորհիւ արդար և խիստ քննութեան մը վերջապէս պիտի հաստատուին սոյն չարագործութեան բուն հեղինակները։ Օգոստափառ Սուլթան Համիտի նման լուսամիտ և արդարասէր վեհապետի մը խնամատութեան առջեւ ամենայն չարամտութիւնք շուտով կը փլին, անմեղն ու արդարն կը փայլէ միշտ շնորհ և փառք։

Սէրթ Ահմէտ իւր քննութիւնը տալով, բոլորովին հաստատած է իւր նկատմամբ վկայներու ըսածներն. սա խոստովանած է թէ ինքը այն գիշեր Մահմուտ աղէյի տանէն այն կողմերը գացեր է, և թէ իւր ամէկէն հրամանաւ հետը հրացան առեր է։ Աւելի կոչելով և հարցաքննելով ուրացած է Սէրթ Ահմէտի խոստովանութիւնքն։ Միւս Մէհմէտ Ալի թէպէտ կ'ուրանայ նոյն գիշեր Սէրթ Ահմէտի հետ գտնուիլն, բայց սա յայտնի իրողութիւն մը լինելն արդէն հաստատուած է հետզհետէ եղած վկայութեանց, քննութեանց և խոստովանութեանց վրայ. վերջապէս իրողութիւնք իւրայն դալով Տիվրիկոյ դատարանը որոշած է ոճրագործները քննութեանց տեղեկագրովն հանդերձ ի Սեբաստիա փոխադրել որ Տիվրիկի դատաստանն է։ Սիրելի է մեզ յուսալ և հաւատալ որ Սեբաստիոյ Արդարադատ Գէր. Պ[illegible] եպիսկոպոս այս առթիւ պէտք եղած ջանքն չը խնայեր ոճրագործութեան բուն հեղինակներն երեւան բերել տալու համար։ Նոյնպէս Սեբաստիոյ վսեմ. կուսակալն որոյ արդարասիրութեան և անկողմնակալութեան վրայ մասնաւոր հաւատ կայ, պիտի բարեհաճի իւր հանրածանօթ և հաստատուն ջերմեռանդին երախտագիտութեան առիթ ընծայող առաքինութեան և ազնուութեան վրայ նոր ապացոյց մը եւս բարդել, ի յայտ բերելով և չարաչար պատժելով բուն չարագործներն, մանաւանդ Արամեան վարժարանի նման մի փառաւոր կրթական յարկի մ'իւր դարձնելու աւեր ու պատճառ եղող վատ արարածները։ * * *

ՕԳՏԱԿԱՐ ԽՐԱՏ ՄԸ

Հետեւեալ կերպը պարզ միջոց մ'է հաւկիթներուն քանի օրուան ըլլալն հասկնալու համար։ Մէկ լիտր ջրոյ մէջ լուծէ 120 կրամ աղ. Նոր հաւկիթ մը ջուրին մէջ երբ ձգես, անմիջապէս յատակը կերթայ, այն հաւկիթն որ 2 օր առաջ ածուած է, ճիշդ յատակը չհասնիր, իսկ այն որ 5-6 օր առաջ ածուած է, ջուրին երեսը կը լողայ։

Այս պարզ եղանակն շատ օգտակար կրնայ ըլլալ անոնց որք կը փափագին թուխսի համար նոր հաւկիթ ունենալ։ Իսկ եթէ կերակուրի համար գործածել ուզուի, պարզ ջուրն իսկ իր բնական վիճակին մէջ բաւական է վերոյիշեալ կերպով հաւկիթներուն թարմութիւնը ցոյց տալու։

Ընթերցողք անշուշտ գոհութեամբ պիտի տեղեկանան թէ հանգուցեալ ճարտար Ատամնաբոյժ Պ. Տօրինեի, բազում տարիներէ ի վեր իր քովն առած և իր արհեստին ընտելացուցած էր իր որդին, որ նոյնպէս Բարիզի բժշկական վարժարանէն վկայեալ ատամնաբոյժ է։ Հետեւաբար այդ բարեգործ և հմտահմուտ վարպետին մահէն յետոյ, մայրաքաղաքիս հասարակութիւնք պիտի կարենայ օգտիլ նորա որդւոյն Պ. Տօրինեի հմտութենէն։

Պ. Տօրինեի՝ բոլոր առաջնոյն պատրաստ է իրեն դիմող հիւանդները դարմանել, իր տան մէջ, Բերա, Ասմալը Մէճիտ փողոց, թիւ 47, ամեն օր Եւր. առաւօտեան ժամը 9էն մինչեւ երեկոյեան ժամ 5։

ԳՈՒԻՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

ՈՒԼԻՆՍ

Ծովային ապահովագրութիւն։ —Դիմել առ գործակատարն ընկերութեան Պ. Ժ. Վ. Ուիթալ, Եօրկխասթլ խան, Պաղչէ-գաբու, Պոլիս. կամ Ղալաթիա, Ալէքօպաշի խան, թ. 15։

ԲԺԻՇԿ ՏԻԳՐԱՆ ՓԷՇՏԻՄԱԼՃԵԱՆ

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ՊԱՏՈՒԱՍՏՄԱՆ

(Պատկերազարդ և վերանորոգեալ հատոր մը)

Կը վաճառուի Պոլիս, Գաւաֆեան գրատունը, Կալաթա Արշակ էֆէնտիի թղթավաճառանոցը և Բերա Լորէնձ և Քայլի գրատունը։ Գին 35 ղահեկան։

ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Ի ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

Գրեց

Գրիգոր Զիլինկիրեան

Կը ծախուի Յ. Զիլճիրճեան գրատունը Մահմուտ փաշա թիւ 239։

Գին 10 ղահեկան

Կը գտնուի նաեւ Բերա Վէյսի գրատունը։

ՃԱՇԱԿ

ԱՐԴԻ ՀԱՅ ՄԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Ծաղկաքաղ յաշխարհիկ լեզուէ

Բ. Տպագրութիւն, ճոխացեալ և նոր ծանօթեալ

Հանդերձ պատմական, կենսագրական, գեղարուեստական և այլ ծանօթութեամբք,

Աշխատասիրեաց Ա. ՊԻՊԵՐՃԵԱՆ

ՄԱՍՆ Ա.

Սոյն ընդարձակ հաւաքածոյն, որ արդի Հայ Մատենագրութեան ամենէն նշանաւոր հեղինակաց գործերէն քաղուած է, ունի ընդարձակ յառաջաբան մը և կը պարունակէ բազմաթիւ ազգային հեղինակաց կենսագրութիւնք, գրական, պատմական, գեղարուեստական և այլ պիտանի ծանօթութիւնք։

Սոյն աշխարհաբար հաւաքածոյն որ երկար ժամանակներու աշխատութեանց արդիւնք է, խիստ օգտակար կերպով պիտի կարենայ գործածուիլ բոլոր Հայ վարժարանաց մէջ ամէն կարգերու։

Նիւթոց ընտրութիւնն, առատութիւնն ու զանազանութիւնն և աստիճանաւոր գաղափարութիւնն սոյն քաղուածոյին ամենէն մեծ առաւելութիւնքն են, որք մեծապէս օգտակար պիտի ըլլան Հայ ուսանողին և երիտասարդին և ամէն Հայ անհատի որ կը փափաքի գաղափար մ'առնուլ իր ազգային արդի գրականութեան վրայ։

Ամբողջ գործն, որ 400 երեսներէ կը բաղկանայ, պիտի հրատարակուի երկու մասերու բաժանեալ։

Ա. մասն հրատարակուեցաւ, որ կը գտնուի բոլոր Հայ գրավաճառաց քով. Բերա Փափազեանի գրատունը, Պոլիս, Պաղճէ գաբու, Սուճի Պօղոս օղլուի խանութը և Պ. Թորոսեանի թղթավաճառատունը.

Կեդրոնատեղին է Ալիբեան խան, թիւ 14. Եւրոպական Գրատունը, հեղինակին քով։

Գինն է 5 դրուշ արծաթ։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

«Մասիս» բազմահատոր երկասիրութիւնը որ մինչեւ ցարդ 20 ղահեկանի գնով ծախուեցաւ, ընթերցասէր հասարակութեան աւելի դիւրամատչելի ըլլալու համար, այս անգամ որոշուած է հատը 13 ղահեկանի վաճառել։

Այս գեղեցիկ առիթէն օգտուել ցանկացողք պէտք է դիմեն ի Ղալաթիա.

Առ Մ. Տէօրմէնճեան էֆէնտի, «Արեւելք»ի խմբագրատունը և դարձեալ Յ. Արշակ և Ե. Վրթր էֆէնտիներու թղթավաճառանոցը։ Իսկ ի Պոլիս Յ. Զիլճիրճեան և Յ. Գաւաֆեան էֆէնտիներու գրատունը և կամ Զ. Կ. Թորոսեան էֆէնտիի թղթավաճառանոցը, Մաքուին կարգը։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

ԴԵՂԱՐԱՆ

Պ եւ Հ. ՔԻՒՉԻՒՔԵԱՆ

ԵՂԲԱՐՑ

Երկար ժամանակէ ի վեր՝ դեղավաճառութեան և դեղագործութեան զբաղելով հասարակութիւնը գոհացնելու համար մեր ձեռքէն եկած ջանքը խնայած չըլլալնիս յայտնի է մեր պատուարժան յաճախորդաց և բոլոր հասարակութեան։ Այս անգամ ալ, մեր յարգոյ յաճախորդաց դիւրութիւն մ'ըլլալու համար, դեղարան մը բանալ փափաքելով, շատ տարիներէ ի վեր ամենուն ծանօթ Պարոն Եէնի-Ճամի փողոցի 26 թիւ մթերանոցէն զատ՝ նոյնպէս Կ. Պոլիս կամուրջին գլուխը 77 թիւ «Պ. և Հ. Քիւչիւքեան եղբարց» անուամբ դեղարան և մթերանոց (տէբօզիթօ) մ'ալ բացած ենք, ուր Ֆրանսայի և Անգլիոյ քիմիական բաղադրութիւններն ու զանազան դեղերը, մեծ խնամով ընտրուած, և ամենէն ընտիր տեսակները կը գտնուին։ Ասոնցմէ զատ ամեն տեսակ գործածուած զանազան տեսակ գինի, աղնիւ ձկան իւղ, Նորվէճիոյ չօքօլա, քոնեաք և ուրիշ ըմպելիք միշտ կը գտնուին։ Եկած դեղագիրք խոհուն թարմ դեղերով, և մեծ խնամով կը պատրաստուին։ Ասոնցմէ զատ դեղարանին վերնայարկը բժշկաց համար յատուկ տեղ որոշուած ըլլալով, հիւանդութեան մը համար բժշկի հետ խորհրդակցել ուզող անձինք, մեր դեղարանը գալով, ամեն կերպով օգուտ կը տեսնեն։

ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ

ՔԻՄԻԱԿԱՆ ԼՈՒԾՈՒՄՆ

ԶԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆ

ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՆՊԱՐԵՂԻՆԱՑ

Պալըգ—Բազար Թահմիս փողոց Թիւ 59

[illegible]

Մեսրոպ էֆ. Տէօրմէնճեանի վաճառատան մէջ կը գտնուին նպարեղինաց վերաբերեալ ամեն տեսակ ապրանքներ, որպիսիք են, խաշիլ՝ սալորական, լաւ և ընտրագոյն (մարթինիքա). շաքար՝ Մարսիլիոյ և Թրիեստի. այլ և այլ տեսակ լուսարձակներէ զատ, Ֆրանսական բուռ Ֆուրիէ. Սիսիլի թարմ և ընտիր իւղ. Նափոլիի մաքարոն. Ճէնովայի և Նափոլիի Ճէրիզէ. բրինձ՝ Մախսուսէ և Բիզոն. շուրիա և սիսեռն՝ եփուած և խիստ համով մեղ. անուշեղէնի և խմորեղէնի յատուկ լաւագոյն ալիւր. օսլայ (նիշասթա) և արարօթ. Փանթոլյ և Այվալըքի ընտիր ամբա. Լոնտոնի և Մարսիլիոյ քօլա. Ամերիկայի քարիւղ (կազ). Լոնտոնի ընտիր լեղակ (չիվիտ). քոնեաք և այլ ոգելից ըմպելիք. սօտա. թարմ ըմպաջուր և սարդին. Այվալըքի ընտիր ձէթ. թարխանա և պաքլիւր. մէկ խօսքով, սոյն վաճառատան մէջ կը ծախուին ամեն տեսակ նպարեղէն լաւագոյն այն պիտանի բաներու, որք առեւտրական սոյն ճիւղին կը վերաբերին գլխաւորապէս։

Ամեն յանձնարարութիւն կը կատարուի ուշադրութեամբ և կանոնաւորապէս։

Գիները խիստ չափաւոր են։ ԱՊԱՌԻԿ ՉԿԱՅ։

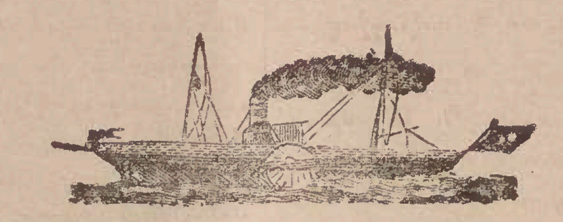

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷՅԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ

(Բաց ի կիրակի օրերէն) Եւրոպական եզերքէն կամուրջ իջնող շոգենաւուց երթեւեկութեան ժամերը

1884 ՅՈՒՆԻՍ ԱՄՍՈՅ

Ժ. Վ.		Թ.
11	Ենիմահալլէ Մեզարպուրնու Պէյիւքտէրէ Թարապիա Ենիքէօյ (Ենիքէօյի շոգենաւն հոն պիտի հանգրուանի)	34
11 35	Ենիքէօյ Ստենիա Միրկեան Պօյաճըքէօյ Ռ. Հիսար Պէպէք (Արնաւուտքէօյի շոգենաւն հոն պիտի հանգրուանի)	19
12	Ռ. և Ա. Գաւագ Ենիմահալլէ Մեզարպուրնու Պէյիւքտէրէ Թարապիա Ենիքէօյ (Ենիքէօյի շոգենաւն հոն պիտի հանգրուանի)	32
12 50	Ենիքէօյ Ստենիա Միրկեան Պօյաճըքէօյ Ռ. Հիսար Պէպէք (Արնաւուտքէօյի շոգենաւն հոն պիտի հանգրուանի)	21
1 30	Ենիմահալլէ Մեզարպուրնու Պէյիւքտէրէ Թարապիա Ենիքէօյ (Ենիքէօյի շոգենաւն հոն պիտի հանգրուանի և ուրբաթ օրերը Ստենիա Միրկեան Պօյաճըքէօյ Ռ. Հիսար Պէպէք)	20
2 05	Ենիքէօյ Ստենիա Միրկեան Պօյաճըքէօյ Ռ. Հիսար Պէպէք (Պէպէքի շոգենաւն հոն պիտի հանգրուանի բաց ի ուրբաթ օրերէ)	28
2 45	Ենիմահալլէ Մեզարպուրնու Պէյիւքտէրէ Քիրէճպուրնու Թարապիա Ենիքէօյ Ստենիա Միրկեան Պօյաճըքէօյ Ռ. Հիսար Պէպէք (Պէպէքէն մտնող շոգենաւն հոն պիտի հանգրուանի)	34
4 15	Ենիմահալլէ Մեզարպուրնու Պէյիւքտէրէ Թարապիա Ենիքէօյ Ստենիա Միրկեան Պօյաճըքէօյ Ռ. Հիսար Պէպէք Արնաւուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ։ Այս շոգենաւը Ռամազանի երկրորդ օրէն սկսեալ ժամը 5ին պիտի մեկնի Ենիմահալլէէն։	32
6 15	Ենիմահալլէ Մեզարպուրնու Պէյիւքտէրէ Թարապիա Պէյգօզ Բաշապաղչէ Ենիքէօյ Միրկեան Գանլըճա Ռ. և Ա. Հիսար Գանտիլլի Արնաւուտքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյ Օրթաքէօյ Գուզկունճուգ Պէշիկթաշ Իւսկիւտար	25
8 15	Ա. և Ռ. Գաւագ Ենիմահալլէ Մեզարպուրնու Պէյիւքտէրէ Թարապիա Ենիքէօյ Միրկեան Պօյաճըքէօյ Ռ. Հիսար Պէպէք Արնաւուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ (ուրբաթ օրերը Ստենիա պիտի հանդիպի)	20
10 —	Մեզարպուրնուէն Պէյիւքտէրէ Թարապիա Պէյգօզ Ենիքէօյ Միրկեան Ռ. Հիսար Արնաւուտքէօյ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ	28

Արնաւուտքէօյէն կամուրջ իջնող շոգենաւուց ժամերը

10 30	Պէպէք Արնաւուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ	21
11	Պէպէք Արնաւուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ	33
11 35	Արնաւուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ	28
12 10	Պէպէք Արնաւուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ Գապաթաշ	22
1	Արնաւուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ	33
1 30	Պէպէք Արնաւուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ Գապաթաշ	23
2 15	Արնաւուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ	19
3	Պէպէք Արնաւուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ	23
3 45	Պէպէք Արնաւուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ Գապաթաշ	19
10 50	Հիսարէն ուղղակի կամուրջ	19
11 10	Պէպէքէն ուղղակի կամուրջ	25

Ասիական եզերքէն կամուրջ իջնող շոգենաւուց ժամերը

10 45	Վանիքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյի Գուզկունճուգ Գապաթաշ	22
11 30	Պէյգօզ Բաշապաղչէ Ի. Բաշամահալլէ Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտիլլի (Գանտիլլիի շոգենաւն հոն պիտի հանգրուանի)	23
11 50	Գանտիլլի Վանիքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյի Գուզկունճուգ	25
1	Գանտիլլի Վանիքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյի Գուզկունճուգ	2
1 30	Պէյիւքտէրէ Թարապիա Պէյգօզ Բաշապաղչէ Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտիլլի (Գանտիլլիի նաւամատոյցը Գանտիլլիէն մեկնող շոգենաւի հոն պիտի հանգրուանի և ուրբաթ օրերը Վանիքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյ Գուզկունճուգ Իւսկիւտար)	17
2 30	Գանտիլլի Վանիքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյ Գուզկունճուգ Իւսկիւտար (բացի ուրբաթէն)	33
3 30	Գանտիլլի Վանիքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյ Գուզկունճուգ Պէշիկթաշ	2
4 15	Պէյգօզ Բաշապաղչէ Ի. Բաշամահալլէ Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտիլլի Վանիքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյ Գուզկունճուգ։ Այս շոգենաւը Ռամազանի երկրորդ օրէն սկսեալ ժամը 5ին պիտի մեկնի Ենիմահալլէէն։	22
8 45	Պէյիւքտէրէ Թարապիա Պէյգօզ Բաշապաղչէ Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտիլլի Վանիքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյի Գուզկունճուգ Իւսկիւտար (ուրբաթ օրերը Ի. Բաշամահալլէ)	21
10 25	Գանտիլլիէն ուղղակի կամուրջ	23

(Բաց ի կիրակի օրերէն) կամուրջէն Եւրոպական եզերք երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

1	Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Արնաւուտքէօյ Ռ. Հիսար Միրկեան Ենիքէօյ Թարապիա Պէյիւքտէրէ Մեզարպուրնու Ենիմահալլէ	34
1 30	Գապաթաշ Իւսկիւտար Պէշիկթաշ Գուզկունճուգ Օրթաքէօյ Պէյլէրպէյ Չէնկէլքէօյ Արնաւուտքէօյ Գանտիլլի Ա. և Ռ. Հիսար Գանլըճա Միրկեան Ենիքէօյ Բաշապաղչէ Պէյգօզ Թարապիա Պէյիւքտէրէ Մեզարպուրնու Ենիմահալլէ	25
2 30	Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ Արնաւուտքէօյ Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկեան Ենիքէօյ Թարապիա Պէյիւքտէրէ Մեզարպուրնու Ենիմահալլէ	32
5 —	Գապաթաշ Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ Արնաւուտքէօյ Պէպէք Ռ. Հիսար Պօյաճըքէօյ Էմիրկեան Ստենիա Ենիքէօյ Պէյգօզ Թարապիա Պէյիւքտէրէ Մեզարպուրնու Ենիմահալլէ և Գաւագներ	20
6 45	Իւսկիւտար Պէշիկթաշ Գուզկունճուգ Օրթաքէօյ Պէյլէրպէյ Չէնկէլքէօյ Արնաւուտքէօյ Գանտիլլի Ռ. Հիսար Գանլըճա Միրկեան Ենիքէօյ Թարապիա Պէյիւքտէրէ	21
8 15	Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Արնաւուտքէօյ Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկեան Ենիքէօյ Թարապիա Պէյիւքտէրէ Մեզարպուրնու	18
9 45	Հիսար Պօյաճըքէօյ Միրկեան Ստենիա Ենիքէօյ Թարապիա Պէյիւքտէրէ Մեզարպուրնու Ենիմահալլէ	32
10 30	Ռ. Հիսար Պօյաճըքէօյ Միրկեան Ստենիա Ենիքէօյ Թարապիա Քիրէճպուրնու Պէյիւքտէրէ Մեզարպուրնու Ենիմահալլէ	17
11 10	Ենիքէօյ Թարապիա Պէյիւքտէրէ Մեզարպուրնու Ենիմահալլէ	20
11 30	Պէպէք Ռ. Հիսար Պօյաճըքէօյ Միրկեան Ստենիա Ենիքէօյ	25

Կամուրջէն Արնաւուտքէօյ երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

10 30	Ուղղակի Պէպէք	22
12 30	Ուղղակի Արնաւուտքէօյ	33
1	Ուղղակի Պէպէք	23
1 45	Ուղղակի Արնաւուտքէօյ	19
2 30	Ուղղակի Պէպէք	23
3 15	Ուղղակի Պէպէք	19
9 50	Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ Արնաւուտքէօյ Պէպէք Ռ. Հիսար (Վերջին ելող շոգենաւն հոն պիտի հանգրուանի)	19
10 25	Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ Արնաւուտքէօյ Պէպէք	25
11 5	Գապաթաշ Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ Արնաւուտքէօյ Պէպէք (Ենիքէօյի շոգենաւն հոն պիտի հանգրուանի)	21
11 45	Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ Արնաւուտքէօյ Պէպէք	28
12 —	Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ Արնաւուտքէօյ	25

Կամուրջէն Ասիական եզերք երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

11 20	Իւսկիւտար Գուզկունճուգ Պէյլէրպէյ Չէնկէլքէօյ Վանիքէօյ Ա. Հիսար Գանլըճա Պէյգօզ Ենիքէօյ	21
12 25	Ուղղակի Գանտիլլի	2
12 45	Իւսկիւտար Գուզկունճուգ Պէյլէրպէյ Չէնկէլքէօյ Վանիքէօյ Ա. Հիսար Գանլըճա Ենիքէօյ (բաց ի ուրբաթ օրերէ)	28
1 55	Ուղղակի Գանտիլլի (բացի ուրբաթ օրերէ)	33
2 45	Իւսկիւտար Գուզկունճուգ Պէյլէրպէյ Չէնկէլքէօյ Վանիքէօյ Գանտիլլի Ա. Հիսար Գանլըճա Բաշապաղչէ Պէյգօզ (ուրբաթ օրերը Ի. Բաշամահալլէ)	25
2 55	Ուղղակի Գանտիլլի	
9 25	Գապաթաշ Պէշիկթաշ Գուզկունճուգ Պէյլէրպէյ Չէնկէլքէօյ Վանիքէօյ Գանտիլլի (Գապաթաշ գացող շոգենաւն հոն պիտի հանգրուանի)	23
10 15	Գանտիլլի Ա. Հիսար Գանլըճա Ինճիրքէօյ Բաշապաղչէ Պէյգօզ Թարապիա Մեզարպուրնու Գաւագներ	34
10 40	Պէշիկթաշ Գուզկունճուգ Պէյլէրպէյ Չէնկէլքէօյ Վանիքէօյ Գանտիլլի Ռ. Հիսար (Գանտիլլի նաւամատոյցը Պէյգօզի շոգենաւն հոն պիտի հանգրուանի)	33
11 10	Գանտիլլի Ա. Հիսար Գանլըճա Ի. Բաշամահալլէ Բաշապաղչէ Պէյգօզ	23
11 40	Գապաթաշ Գուզկունճուգ Պէյլէրպէյ Չէնկէլքէօյ Վանիքէօյ	21

Ամեն ուրբաթ երեկոյ ժամը 11.15ին շոգենաւ մը Ենիմահալլէէն կամուրջ պիտի իջնէ Մեզարպուրնու Պէյիւքտէրէ Թարապիա Ենիքէօյ Միրկեան Ռ. Հիսար Արնաւուտքէօյ Օրթաքէօյ և Պէշիկթաշ հանդիպելով։ Ռամազանի ամիսը սոյն երթեւեկը տեղի չպիտի ունենայ։

ԻՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

ԲԱՑ Ի ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԷՆ

ԻՍԿԻՒՏԱՐԷՆ ԿԱՄՈՒՐՋ		ԿԱՄՈՒՐՋԷՆ ԻՍԿԻՒՏԱՐ	
11 —	6 20 Պէշիկ.	11 25	7 15
11 45	7 15	12 — Գզլճ.	8 15
12 30	8 10 Պէշիկ.	12 45	9 — Պէշիկ.
1 —	9 —	1 15	9 30
1 30	9 45	1 50	10 — Պէշիկ.
2 —	10 — Պէշիկ.	2 20	10 25 Գզլճ.
2 30	10 30	2 55	10 45
3 10	10 40	3 30	11 5
3 45	11 5	4 — Պէշիկ.	11 25
4 30	11 25	4 45	11 50
5 5 Պէշիկ.	11 45 Գզլճ.*	5 30	12 5
5 45	12 5	6 — Պէշիկ.	12 5 Գզլճ.*

(* Այս շոգենաւները Հրէից տօներուն չպիտի երթեւեկեն)

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐԸ

ԻՍԿԻՒՏԱՐԷՆ ԿԱՄՈՒՐՋ		ԿԱՄՈՒՐՋԷՆ ԻՍԿԻՒՏԱՐ	
11 15	— —	11 10	— —
12 —	7 15	11 55	7 15
12 45	8 10 Պէշիկ.	12 40	8 15
1 30	8 40	1 25	8 50 Պէշիկ.
2 15	9 25	2 10	9 20
3 —	9 50	2 55	10 — Պէշիկ.
3 45 Պէշիկ.	10 30	3 30	10 35
4 20	11 —	4 10 Պէշիկ.	11 5
5 10 Պէշիկ.	11 25 Պէշիկ.	4 55	11 35
5 45	12 5	5 40	12 5
6 20 Պէշիկ.	— —	6 15 Պէշիկ.	— —

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

ԲԱՑ Ի ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐԷՆ

2 — Հարէմէն Սալաճագ (բաց ի կիրակի օրերէն)
4 Հարէմէն Սալաճագ
10 45 Հարէմէն
1 45 կամուրջէն Հարէմ (բաց ի կիրակի օրերէն)
3 45 կամուրջէն Հարէմ
10 30 կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ

ԻՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԻՍԿԷԼԷ

ԵՒ

ԳԱՊԱԹԱՇԻ ՄԻՋԵՒ

ԿԱՌԱԲԱՐՁ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

2 45 Իսկիւտարէն Գապաթաշ Սիրքէճի
4 — Իսկիւտարէն Սիրքէճի
10 — Իսկիւտարէն Սիրքէճի
11 15 Իսկիւտարէն Գապաթաշ
3 15 Սիրքէճիէն Իսկիւտար
4 45 Սիրքէճիէն Գապաթաշ
10 45 Սիրքէճիէն Իսկիւտար
11 30 Գապաթաշէն Իսկիւտար

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

ԷՔԹՕՐ ՄԱԼՕՑ

ԸՆՏԱՆԵԶՈՒՐԿ

ՎԷՊ ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ԵՒ ՀՐԱՀԱՆԳԻՉ

ՊՍԱԿԵԱԼ Ի ՃԵՄԱՐԱՆԷ ՖՐԱՆՍԱՅԻ

Թարգմանութիւն Կ. Ս. ԻԹԻԹՃԵԱՆԻ

ՀԱՏՈՐ Ա.

Կը գտնուի Մասիսի գրասենեակը և ամեն Հայ գրավաճառաց քով. և ս. ի Պաղչէ գաբու Ջիւանճեան Պօղոսի և Յակոբ աղաներուն խանութները. գին 7 ½ դրուշ։

Նոյն տեղերը կը վաճառուին նաեւ

	դր.
Սկզբունք Քաղաքական Տնտեսութեան	6
Կարմիր Մարգոյ Երգարանը, 2 հտ	12
Ամառնաբերդին Փառէնէ	6
Մարգէրիտէ	7 ½
Ցեղերէ ի Լոռին	7 ½

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսերէն լեզուի

ԱՆԻ ՈՃՈՎ

Երկասիրեաց Թովմաս Թերզեան

Ա. ԵՒ Բ. ՄԱՍԵՐ

Երկրորդ տպագրութիւն, ընդարձակ յաւելուածովք բայից վրայ։

Ա. Հատորը 6 ½ դր. և Բ. Հատորը 5 ½ դր.

ՏԱՐԵՐՔ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹԵԱՆ

Թարգմանեալ Ֆրանսերէնէ ի Հայ

Ն. Փաշալեանէ

Ներկայ թարգմանութիւնք Պէոյինի քաջահմուտ և տնտեսագէտ Պ. Ժօզէֆ Կառնիէի աշխատասիրութիւնը ըլլալով, բազմապատիկ տպագրութեամբ հրատարակուած է, և Եւրոպիոյ մէջ ընդհանուր ընդունելութեան արժանացած ըլլալով Նախակրթական վարժարանաց մէջ իսկ հարկ կը գործածուի իբրեւ դասագիրք։ Գրքոյկս վարժարանաց ազգ լաւ և յարմար դասագիրք մ'ըլլալով դիւրագին արժէք մը որոշուեցաւ։

Ի գին 100 փարա։

Կը ծախուի Զօհրապ Ճիլար, Գաւաֆեան Քօվեգեան գրատան մէջ։

ԾԱՂԻԿ

ԱՐԴԻ ՄԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Երկասիրեաց

ԵՂԻԱԶԱՐ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ

Ի պէտս վարժարանաց

Այս դասագիրքը՝ աշխարհիկ լեզուի ընտրելագոյն հեղինակներու ամենէն գեղեցիկ հատուածները իրենց պարունակած բոլոր քերականական, գրագիտական, գեղարուեստական, պատմական, աշխարհագրական և այլ գիտելիքներովը աչքի առաջ ընծայելով՝ մէկ հատիկ գիրքն միջոց է Հայ լեզուին և գրականութեան ուսումնարանի դրեթէ բոլոր կարգաց ուսուցանելու և ազատելու ազգային մանկտոյն միտքը տարիներով զբաղեցնող [illegible] [illegible] անօգուտ և սպառիչ գրութենէն։

Բոլոր կարող դասատուաց ուշադրութիւնը կը հրաւիրուի այս նոր գործին վրայ։

Գին 8 դրշ։

Կեդրոնատեղին Արամեան և Գաւաֆեան գրատունները։

ԻԼԱՆ

ԼԱՆԷԹԼԻ ԳԸԶ

ՄԻՒԹԷՐՃԻՄԻ Տ. ԱԴԱՄԵԱՆ

(Թէրճէմէ [illegible])

Էմիլ Ռիշպուրկուն իշպու աթիյեր թիլլ լ'Ֆիլըրաէ ի պու լիսանա նիքալ պուլունան մահ րուէր ըզգէլթարաք, տէր պէ՛յ, տէրճիմէսի սանրա, պրէճո վէ իքի ճիլտ մինդարիճ թապ օլունմուշ էտէպ խաթրէմիզէ թէրքօ [illegible], փիթթաքը մէզքիւր [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ճիլտի 10 արղուրուշա ֆիաթ օլունուր։

ԱՐՈՒՀԱՄ ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ

ՄԻՒՖԻՏ ՌԻՍԱԼԷԻ ԻՄԼԱ

Ի Պէտս վարժարանաց

Օսմանեան լեզուին ուղղագրութիւնը դիւրին եղանակաւ մը սորվելու համար պատրաստուած է սոյն գրքոյկը. Կը գտնուի բոլոր գրավաճառաց քով ի գին 3 ղահեկան։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ

ԳԵՂԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Հոյակապ հեղինակին «Փարիզեան տպագրութեան» ժամանակէ մ'ի վեր սպառած ըլլալով այս անգամ նորա գրչի պակասն լրացնելու առաջադրութեամբ հրատարակուած է «Հայկական գեղագրութիւն» յորում կամփոփուին գործածական զարդարուն ամենատեսակ գիրեր նաեւ ֆրանսերէն զանազան տեսակ գիրեր՝ իբրեւ կարեւոր յաւելուած։

Հակառակ թղթին ազնուութեան և վիմագրութեան մասին տարուած մեծ խնամքի՝ խիստ աժան գնով կը վաճառուի 5 դրշի։

Կը գտնուի Մասնաւորապէս Արամեան և Գաւաֆեան գրատուններն։

Ե. ՏԷՄԻՐՃԻՊԱՇԵԱՆ

ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԻՄԱՍՏԱՍԻՐԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄ

Մայիս

Բովանդակութիւն. — Ներքին Սրբազան. — Անդրշիրիմեան իմաստասէր մը և Նոր իմաստասիրութիւնն. — Մաքրինէ. — Տաղարան, Առ վաղամեռիկն Ակրօ Տ գրան, Առ Նարինա. — «Արեւելք» օրագիր։

Տարեկան բաժանորդագինն է՝

Մայրաքաղաքիս համար դ. հ. 30

Օտար երկրաց և գաւառաց համար 26

Բաժանորդագրութեան տեղին է Արամեան գրատուն Ցակոբեան խան, և Հավուզլու խան։

ԳԱՐՆԱՆ ՄԻ ԱՍՈՒԳ

ՆՈՐԱՎԷՊ

Գրեց Օր. Անիկ

Զմիւռնիա, Տպագրութիւն Մ. Մամուրեան. Կը գտնուի Պոլսոյ հայ գրավաճառաց քով։

Արտօնատէր, Ս. ՏԷՄԱՍԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԶԱՐԵՀ

Ղալաթիա, Քիւրէքճիլէր փողոց, Թիւ 41